

WATERBURIO ALTS PRADEJO VILTIES TALKĄ

KURIE SKYRIAI PASEKS
WATERBURIO PAVYZDŽIU?

ALTS Waterburio skyrius jau anksčiau, aptardamas savo veiklos metmenis, aptarė ir Sąjungos spaudos reikalus. Bet paskutiniame Skyriaus susirinkime, įvykusiame šių metų lapkričio 16 d., skyrė šiam klausimui žymią susirinkimo dalį ir svarstė jį visoj platumoje. Žurnalistas J. Antanaitis, kuris spaudos reikalais nemažai sielojasi, pats būdamas tautinės Spaudos ir Radio Draugijos "Viltis" narys ir dalyvavęs savu laiku pirmame jos narių suvažiavime, padarė gana platų pranešimą tautinės spaudos reikalais. Po pranešimo gyvose diskusijose buvo konstatuota, kad tautinės Spaudos ir Radio Draugijos "Viltis" narys ir dalyvavęs savu laiku pirmame jos narių suvažiavime, padarė gana platų pranešimą tautinės spaudos reikalais. Po pranešimo gyvose diskusijose buvo konstatuota, kad tautinės Spaudos ir Radio Draugijos "Viltis" narys ir dalyvavęs savu laiku pirmame jos narių suvažiavime, padarė gana platų pranešimą tautinės spaudos reikalais.

Susirinkime buvo iškelta ir mintis, kad Skyrius padarytų nutarimą, įpareigojti skyriaus narius įstoti į "Vilties" Draugiją. Bet nuo to atsisakyta ir palikta kiekvienam laisvai apsispręsti. Patiekta ir sumanymas, telkti Draugijai narius palengvintomis įstojimo sąlygomis, būtent, kas savaitę ar kas mėnesį, kad įmokėtų po nedidelę pinigų sumą, po vieną, du ar daugiau dolerių, kiek kas gali. Toks sumanymas rado gvą pritarimą. Po diskusijų susirinkimas priėmė šią

REZOLIUCIJĄ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Waterburio Skyriaus susirinkimas, įvykęs šių metų lapkričio mėn. 16 d. Waterbury, Conn., nuodugniai apsvaustęs tautinės spaudos reikalus, konstatuoja, kad sava spauda yra viena iš efektingiausių ir veiksmingiausių priemonių Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos organizacijai stiprinti, gajinti bei jos tikslams siekti, o taip pat dirbti dėl Lietuvos laisvinimo ir bendrų lietuvių tautos interesų. Todėl:

1. Skatinama Skyriaus narius ir kiekvieną susipratusių lietuvių visokeriopai remti tautinės minties spaudą, ją plėsti ir palaikyti;
2. Kiekvienas ALT Sąjungos Skyriaus narys raginamas įstoti į augščiausiai paminėtų tikslų siekiančią Spaudos ir Radio Draugiją "VILTIS" narius. Susijusius su šiuo sumanymu techninius reikalus atlikti pavedama Skyriaus Valdybai; pats Skyrius jau įstoję į Draugiją nariu su 100 dolerių;
3. Greitesniam "Vilties" Draugijai lėšų suteikimui, kad ji sparčiau galėtų įgyvendinti užsibrėžtų spaudos tikslų, Waterburio ALTS skyrius imasi "Vilties" Draugijai narių parinkimo vajas savo kolonijoj, tikėdamasis, kad ši iniciatyva ras atitinkamo atgarsio ir kituose Sąjungos skyriuose bei lietuvių kolonijose narių tarpe, ir kad tokia vajas banga pereis per visą Ameriką ir palies kiekvieną bendramintį bei prijaunantį;
4. Savo spaudos tobulinimo ir jos leidimo dažninimo galima

Ką veikia Lietuvos Laisvės Komitetas

KOMITETO PAVADINIMO PAKĖITIMAS. — ATLIKTI IR NUMATOMI DARBAI

"National Committee for a Free Europe" nutarė pakeisti prie jo veikiančių tautinių Lietuvių, Latvių ir Estų institucijų pavadinimus. Ligi šiol vadinama "Lithuanian Consultative Panel" dabar pavadinta

"Committee for a Free Lithuania".

Atitinkamai pakeisti ir latvių bei estų institucijų pavadinimai.

Lietuviškai tiksliai pažodžiui tą pavadinimą išverstų neįmanoma. Iš visų galimų vertimų tinkamiausiu pripažintas šis:

"Lietuvos Laisvės Komitetas"

Ir "National Committee for a Free Europe" nusistatytą lietuviškai kalbant ar rašant vadinti "Europos Laisvės Komitetas", o ne "Laisvosios Europos Komitetas", kaip lig šiol daugelio buvo rašoma.

Padarytasis pavadinimo pakeitimas jokių atžvilgių nekeičia nei institucijos pobūdžio, nei jos funkcijų.

Atkreipiamas dėmesys, kad pačiame Europos Laisvės Komiteto įstaigoje yra "Research and Publications Service", kurioje yra ir lietuvių skyrius (Lithuanian Section). Lietuviškai tą instituciją vadiname Europos Laisvės Komiteto Tyrimų ir Spaudos Tarnyba (Trumpai — TST). Lietuviškasis šios tarnybos skyrius yra Europos Laisvės Komiteto įstaigos skyrius.

Ryšium su šiuo pavadinimo pakeitimu, Lietuvos Laisvės Komitetas lapkričio 28 d. buvo susikvies lietuviškųjų laikraščių atstovus ir trumpai nušvietė savo šios vasaros darbus. Jų tarpe pažymėtini:

Williamsburgo deklaracijos pasirašymas drauge su kitų pavergtų tautų atstovais (apie ją spaudoje — lietuvių ir amerikiečių).

atsiekti ne tik plačiu mastu mobilizuojant savas pajėgas reikalingam "Vilties" kapitalui sudaryti, bet taip pat reikalinga, kad apie "Viltį" ir jos leidinius būtų stipriausios vienišinių intelektualinės pajėgos, kurios įgalintų tautinę spaudą nuolat gertinti;

5. Sveikintinas "Vilties" Draugijos pasiryžimas padąžinti "Dirvos" ir jos priedo "Tėviškėlė" leidimą. Tačiau dar geriau "Tėviškėlė" atsiektų savo tikslų, jeigu ji būtų leidžiama atskiru leidiniu vaikams;

6. Sveikintinas yra "Mūsų pranešimų" atgaivinimas. Jie patiekia aktualiais mums klausimais informaciją. Tačiau jie bus vertingesni išeidami reguliariai, periodiškai, nepriklausomai nuo "degančių" žinių atsiradimo ar jų nebuvimo;

7. Konstatuojama būtinas reikalingumas kiek galint greičiau pradėti leisti kultūros ir politiko žurnalą, kuriame būtų gyvdenami ir ideologijos bei organizacijos klausimai ir tuo būdu būtų tautinės minties intelektualiniu vadovu, ne tik nariams, bet ir priaugančiam jaunimui bei visiems tais klausimais besidomintiems;

8. Visų čia augščiausiai paminėtų reikalų įgyvendinimo nudsėsimas reikštų kovos dėl lietuvių bei tautos laisvinimo pagelbos silpninimą.

kiečių — savo laiku jau buvo rašyta).

Drauge su latvių bei estų komitetais ir vietos visuomenės vadovybe buvo surengtas birželio įvykių minėjimas, kurio metu, šalia įtakingų kalbėtojų, dalyvavusių programoje, buvo gauta prezidento Trumano telegrama ir Pabaltijo tautų išlaisvinimui palankus J. F. Dulles pareiškimas, kuris yra laikomas būsimojai Valst. Sekretoriaus nusistatymo palankaus pasikeitimo ženklu (anksčiau J. F. Dulles Pabaltijo klausimu buvo ytin santūrus).

Ta proga buvo pabrėžta, jog ir Vasario 16 minėjimą New Yorke bus stengiamasi išvesti vien iš savybinio minėjimo rėmy. Tuo reikalu jau dabar tariamasi su New Yorke Lietuvių Taryba.

Komitetas suorganizavimo lietuvių liudytojų apklausinėjimą Jungtinių Tautų specialia komitete, kuris tyrinėja priverčiamųjų darbų klausimą. Patiekta įtikinančios medžiagos apie lietuvių trėmimus priverčiamiesiems darbams ir jų padėtį tokiose stovyklose.

Komitetas drauge su kitų tautų atstovais aktyviai dalyvavo piketo organizavime, kuriuo buvo sutiktas į JTO posėdžius atvykęs Višinskis.

Šioje JTO sesijoje, drauge su kitų tautų atstovais, komitetas parengė ir įteikė naują memorandumą Genocido klausimu. Vėliau, talkininkaujant dr. D. Krievickui, parengė memorandumą apie Lietuvos nepuolimo sutartį su sovietais ir apie sovietų pasielgimus, kuriais tos sutartys buvo sulaužytos. Šį memorandumą lapkričio 21 d. įteikė min. P. Zadeikis. Memorandumas įteiktas labai laiku, nes JTO teisių komisijoje kaip tik turi būti svarstomas klausimas apie agresijos apibrėžimą (Memorandumo turinys patiekiamas atskirai).

Komiteto nariai aktyviai dalyvauja vadinamuose "Antradienių pokalbiuose", kuriuose įvairių tautybių vadovaujantieji egzilių asmenys nagrinėja tarptautinės padėties įvykius. Čia, praštai, susidaro egzilių veiksmų akcijos planų užuomazgos.

Komiteto iniciatyva New Yorke surengtas Lietuvių Politinių Studijų Klubas, kuriame yra progos kiekvienam lietuviui pareikšti sumanymus bei esamos veiklos kritiką. Klubo tikslas — išryškinti visuomenėje glūdintų nuomones išlaisvinimo veiklos reikalais ir pasinaudoti jomis veiklai tobulinti bei jos netikslumams taisyti. Klube kiekvienas reiškia savo nuomonę, nesivaržant jokiais atstovavimais, reišskiant tik savo asmeninę nuomonę. Reiškiamas pageidavimas, kad ir kitose vietovėse susidarytų tokie svarstymų klubai, kurie savo svarstymų išvadas ar paskiras ryškesnes nuomones komitetui perduotų.

Komitetas parengė ir Europinės Sąjūdžio Lietuvos Tautinės Organizacijos santvarkos nuostatus, kuriais numatoma ir šiame krašte sudaryti to sąjūdžio atitinkamą vienetą (Lig šiol Europinio Sąjūdžio Lietuvos Tautinės organizacijos branduolius tebuvo Europoje). Susisiekti ir su pačia Europos Taryba

Strasbūrgė, kuriai įteiktas memorandumas Lietuvos dalyvavimo reikalu.

Išleistas "Lietuvos" žurnalo 1 nr. ir netrukus jau išeis ir 2 nr. Taip pat dar šiais metais numatomas išleisti ir anglų kalba "The Baltic Revue", kurį leidžia Estijos, Latvijos ir Lietuvos komitetai. Jau parengta Lietuviškoji medžiaga bendrai pabaltiečių "Baltajai Knygai" apie Genocidą Pabaltijoj.

Su kalbininkais baigiami tvarkyti vietovardžiai Lietuvos žemėlapiui, kuris, vietovardžių tvarkymą pabaigus, bus atiduotas spausdinti. Rengiama Lietuvos istorinė geografija, kurios rankraščio laukiama kiekvieno metu (numatytas terminas jau yra suėjęs). Jau yra trečdalis medžiagos anglų kalba numatoma išleisti knygai "Lithuania", kurioje stengiamasi surinkti visus svarbesnius duomenis apie Lietuvą. Knyga suplanuota apie 400 puslapių dydžio.

Vidurio Europos Studijų įstaigoje šiuo metu studijuojamas Vidurio ir Rytų Europos elektros jėginių, tekstilės pramonės, papiero, celulozės, gumos pramonės, statybos medžiagų ir stiklo pramonės klausimai. Tuo s svarstymuose komitetui atstovauja dr. Trimakas ir J. Audėnas.

Komitetas rūpinasi padidinti lietuviams teikiamų Europos Laisvės Komiteto stipendijų kiekį. Pereitais metais tokių stipendijų buvo po 6 Europoj (Strasbūrgė) ir čia. Dabar jų jau yra po 13. Komitetas talkininkauja lygiai lietuvių lygiai kitų institucijų darbams neuviškuose reikaluose. Pvz., talkininkauja Lietuvių Bendruomenės organizaciniam komitetui, talkininkauja Crusade for Free-

VISAM PASAULY

• Sen. Vandenberg (mirusio) sūnus Arthur Vandenberg paskirtas gen. Eisenhowerio sekretorium. Martin P. Durkin iš Washingtono, AFL lyderis, paskirtas darbo sekretorium. Sinclair Weeks, iš Mass. paskirtas prekybos sekretorium. Sen. Cobat Lodge paskirtas JAV atstovu prie Jungtinių Tautų ir Saugumo tarnyboje. Paskirta ir eilė kitų asmenų į įvairias atsakingas vietas.

• Parodomąjį Čekoslovakijos komunistų byloje paskelbtas sprendimas: 11 pasmerkta pakarti, o 3 kalėti iki gyvos galvos kalėjime.

• Švedijoje mirė garsus keliautojas ir Azijos kraštų tyrinėtojas Dr. Sven Hedin. Jis mirė eidamas 87 metus.

• Gen. M. Ridgway. NATO viršininkas, karinių pasitarimų reikalais vėl atvyko į Italiją.

• Į pareigas įvesdintas naujas Meksikos prezidentas Adolfo Ruiz Cortines. Jis priklauso revoliucijos partijai, kuri Meksiką valdo nuo 1917 metų.

• Vokietijos parlamentas, po ilgų svarstymų, 220 balsų prieš 160, nutarė dar šią savaitę svarstyti su Vakarų valstybėmis sudarytas taikos ir bendros gynybos sutartis.

• Po Čekoslovakijos komunistų žydų bylos sprendimo, Izraelyje prasidėjo demonstracijos prieš Čekoslovakiją.

• Saaro krašte vyko balsavimai. Balsavimuose dalyvavo apie 90% turėjusių teisę balsuoti. Tuščių balsų paduota apie 24%. Tai vokiečių balsai, kurie protestavo prieš neleidimą į rinkimus eiti vokiškoms partijoms. Balsų daugumą surinko Krikščionių partija. Socialdemokratų liko antroje vietoje. Apie 9% surinko ir komunistai.

• Anglijos ministeriui pirmininkui W. Churchillui suėjo 78 metai amžiaus.

• Jungtinėse Tautose, svarstant Indijos pasiūlymą dėl paliaubų Korėjoje, už pasiūlymą balsavo 55. Prieš balsavo 5 — Rusija ir jos pavergti kraštai. Taip pat prieš balsavo ir Kinijos atstovas, bet visiškai kitais motyvais,

Pianistas Andrius Kuprevičius, iš Argentinos atvykęs į Mar-guči rengiamą koncertą Chicagoje.

RIMTAS ARGUMENTAS KOVOJANT PRIEŠ SOVIETUS

Lietuvos pasiuntinybės ir konsulatų, o taipgi ir kiti veiksniai, kaip Lietuvos Laisv. K-tas, Amerikos Lietuvių Inf. Centras, kiekviena proga primena pasaulio politikams apie besitęsiančią Lietuvos ir jos kaimynų okupaciją. Tokie priminimai sukelia Lietuvos bylai naudingų atgarsių.

dom akcijai ir t.t.

Pagaliam, pastaruoju metu Komitetui susidarė proga sueti kontaktą net su Izraeliu. Kaip regima to kontakto žymė — Komitetas per Izraelio delegaciją JTO pareiškė užuojautą dėl Izraelio prezidento mirties ir gavo nuoširdžią padėką.

Štai lapkričio 21 d. Fitzmaurice, Anglijos atstovas prie Jungt. Tautų Seštojo Komiteto, atsakydamas į Višinskio dviejų valandų kalbą apie agresijos apibrėžimą prisiminė ir Baltijos valstybių okupaciją. Mat, Višinskis savo kalboje atvaizdavo Sovietų Sąjungą kaip nuosirdžiausią taikos saugotoją ir mažųjų tautų užtarėją, į ką atsakydamas p. Fitzmaurice prisiminė Antrojo Pasaulinio Karo pradžią atkreipdamas dėmesį į tai, kad Sovietų Sąjunga pasirašė draugiškumo sutartį su karo kriminalistu Ribbentropu tuo duodama Vokietijai laisvas rankas Europoje. Kaip pirmąjį karo grobį Sov. Sąjunga okupavo pusę Lenkijos ir pradėjo karą prieš taikią Suomiją.

"Tuo nesitenkindama — tęsė p. Fitzmaurice — sekantais metais Sovietų Sąjunga užpuolė ir prisijungė Latviją, Estiją ir Lietuvą, nežūrint to, kad dvi tų valstybių turėjo sutartis su Sovietų Sąjunga, kuriose agresija buvo apibrėžta kaip tik ta pačia prasme, kurią Sovietų Sąjunga dabar siūlo... Pasižiūrėjus į Baltijos valstybių atvejį tikrai matyti tokio apiorėzimo naudingumas Sovietų Sąjungai; deja, tokio apiorėzimo naudingumas Baltijos valstybėms netekus aiškus. Stelėtinai faktas, kad iš dešimties ar dešimties valstybių, su kuriomis Sovietų Sąjunga pasirašė tos rūšies sutartis, visos prarado nepriklausomybę, išskiriant tik dvi ar tris. Priešu prie Baltijos valstybių Lenkija, Rumunija ir Čekoslovakija taip pat yra pavyzdžiai. Suomija, dar viena iš pasirašiusių, taip pat buvo užpuolta. Štai kas atsitinka pasirašius sutartis su Sovietų Sąjunga, kuriose yra agresijos apibrėžimas".

Lietuvos Gen. Konsulatas

KOREJOJE

Paskutinioji savaitė Korėjoje, palyginti, buvo rami. Tik aviacijos veikla buvo labai gyva. Komunistai, po didesnių bombardimų vis praneša, kad pataikyta į belaisvių stovyklą ir daug belaisvių žuvę. Taip buvo pranešta ir šią savaitę.

ALT SUVAZIAVIMAS

ALT susirinkimas praėjo rutiniškai. Atidaromoje kalboje pirmininkas kreipė daug dėmesio įrodinėjimams, kad Tarybos veikla nėra susijusi su Amerikos politinėmis partijomis, tad ir įvyksta administracijos pasikeitimas Tarybos veiklai negalys turėti įtakos. Tas įrodinėjimas pasirodė nereikalingas, nes Tarybą sudaranti grupių centrai nei neturėjo planų daryti pakeitimų Tarybos vadovybėje, nors iš šalies tokių sugestijų ir buvo.

Vicepirmininkas A. Olis pareiškė tikėjimą, kad ateinantieji metai Tarybos veikloje būsią lemiami persilaužimo metai. Sekretorius dr. P. Grigaitis dėjo pastangas retuoti tą nuomonę, įrodinėjamas, kad jei taip ir bus, tai ne tiek dėl administracijos pasikeitimo, kiek dėl bendro pasaulio politikoje vykstančio persilaužimo.

Apyskaitiniai pranešimai šįmet buvo daug turiningesni konkrečiais duomenimis apie atliktus darbus. Ypač turingas Informacijos Centro dirbtų darbų sąrašas, juo labiau, kad šiais metais toji įstaiga išsivertė su visu trečdaliu mažesne išlaidų suma (tik 8 tūkstančiai vietų pernykščiu 12). Nors vietomis pastebima ir "išpūtimų" tame sąraše, pvz., nurodymas, kad Inf. Centro direktorė dalyvauja informacijos koordinaciniame komitete, kuris iš tikrųjų dar nėra pradėjęs realiai veikti.

Dėl apyskaitinių pranešimų buvo duodamas balsas tik paklausti paaiškinimų. Lyg ir buvo duota vilčių, kad po visų pranešimų bus skirta laiko diskusijoms, kad Tarybos nariai galėtų pareikšti savo vertinimus bei kritiką, tačiau ta viltis greit išnyko, kai po pranešimų skubiai buvo pereita prie kitų dienotvarkės klausimų.

Dr. P. Grigaitis nereikalingai gaisro įrodinėdamas Genocido konvencijos reikalingumą, kadangi niekas iš Tarybos narių to neginčijo. Dar nereikalingas buvo nukrypimas į Hitlerio klaidų kare su sovietais kritiką.

Oficialiajame sekretoriaus pranešime buvo padaryta priekaištų bendruomenės organizatoriams, —priekaištų, kurie atidžiau skaičiusiems bendruomenės organizacijos statutą ir matantiems organizacijos kūrimo praktiką visiškai nekęla. Prel. Balkūnas labai energingai priekaištus atremė ir dr. Grigaitis privačiai pasisakė, kad jeigu šitai, tai viskas tvarkoj. Žinoma, šios "Amerikos" atradinėti Tarybos susirinkime nebūtų reikėję, jei dr. Grigaitis šiuo klausimu būtų žinojęs nors tiek, kiek seniai žinoma daugumai paprastųjų Tarybos narių.

Tarybos narių tarpe buvo plačiai apgailestaujama, kad praktiškai metais izoliacija tarp Vykdomojo Komiteto ir Tarybos narių buvo dar labiau sustiprėjusi, nei pirma. Kalbėti apie tai nebuvo kada, nes to klausimo nebuvo darbų tvarkoje, bet gale taip priimtas nutarimas, kuriuo atiteityje Vykdom. Komitetas bent karta per mėnesį turės informuoti Tarybos narius apie savo nutarimus ir darbus ir turės svarstyti bei spęsti kiekvieną tokį pasiūlymą, kuris bus paremtas bent trijų Tarybos narių. Buvo taip pat pageidauta, kad Vykdom. Komitetas sudarytų platesnį savo veikimo statutą, kuriuo būtų prapleistas Vykdom. Komiteto bendradarbiavimas su visais Tarybos nariais metiniu susirinkimų protarpių metu.

Priimta eilė rezoliucijų bei sveikinimų ir nutarimų, kad 1953 metais bus šaukiamas Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIŠ, Inc. (Non-profit), 6820 Superior Ave., Cleveland 8, Ohio.

Telephone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D. Jos (Inkorp. ne pelnui), 6820 Superior Ave., Cleveland 8, Ohio.

Telefonas: ENdicott 1-4486. Išleina Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atak. Nr. kainą 10 centų.

KAS ir KUR

• Į dailininkų meno parodas, Clevelande, atidarymą, iš Chicago buvo atvykę šie dailininkai: prof. A. Varnas, prof. I. Šlapelis ir J. Pautienius. Prof. A. Varnas pasakė ir atidaromąją kalbą.

• Dailininkas Teisutis Zikaras, Australijoje, suruošė Melbourne savo darbų parodą.

• Toledo mieste, Ohio, susiorganizavo Diepholzo gimnazijai remti būrelis.

• Dail. ir arch. Petras Kiaulėnas, su šeima atsikėlęs iš Chicago, įsikūrė New York'e. Jo naujas adresas: 34-41 77th St., Apt. 526, Jackson Heights L. I., New York, N. Y. Telef.: Illinois 7-6620.

• Tik ką išėjo iš spaudos Vytės Nemunėlio ir Vyt. Augustino knyga "Po tėvynės dangum". Čia V. Augustinas sumontavo seriją vaizdų iš Lietuvos miestų, istorinių vietų, sodų, gamtos

ir vaikų gyvenimo. Vytė Nemunėlis tiems vaizdams pritaikė eilėraščius. Knyga gaunama Dirvoje arba pas leidėją: Povilas Ališauskas, 107-17, 118 St., Richmond Hill, N. Y.

• Lapkričio mėn. 10 d. Venecueloje, Caracas mieste, automobilio nelaimėje žuvo Arturas Amonas. Jo žmona — Gražina Amonienė — Vokietijoje gyvena U.S.A.

• Juškaitė S. — Nyrges iš Bedford, Ohio, su vyru, nuolatiniam gyvenimui išsikėlė į Californiją. Dabartinis adresas: 521 S. Hudson Avenue, Pasadena, Cal.

• Juozas Kašuba iš Torrington, Conn. jau kelias dešimtis metų gyvenantis Jungt. Amr. Valstybėse, iki šiol išlaikė Lietuvos pilietybę. Jis visą laiką gyvena su galiojančiu Lietuvos užsienio pasu, kurį kas dveji metai atsiunčia Lietuvos Gen. Konsulatui New York'e galiojimą pratęsti. Kašubą laukia tos dienos, kad pasitraukus okupantams galėtų nuvažiuoti į Lietuvą jei jau neapsigyventi, tai nors apsilankyti.

• Vyresniosios kartos veikėjas J. A. Urbonas, iš Dayton, Ohio, kaip ir ankstyvesniais metais, eilė savo pažįstamų ir draugų atnaujino Dirvos prenumeratą.

KALĖDINES ir NAUJŲJŲ METŲ

sveikinimo atvirutes, dail. PAULIAUS AUGIO darbo, užsisakykit Dirvoje. Viena dėžutė — 12 atviručių su vokais — tik \$1.00. Siųskit \$1.00 ir tuoj gausit atvirutes DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio

VILTIS
LAUKIA
JOSŲ TALKOS
ISTOKI
VILTIES
DRAUGIJĄ

AR ŽINAI?

Baltuosius Rūmus suprojektavo arių kilmės kap. James Hoban. Jo projektas, kaip geriausias, laimėjo tuometinio kongreso paskirtą premiją — 500 dolerių. Tas pats J. Hoban patiekė rūmų atstatymo planus po 1814 metų gaisro.

Pirmojo prezidento — G. Washingtono — inauguracijos iškilmės buvo New York'e, antrojo — J. Adamso — Philadelphiaj, ir tik pradedant trečiuoju JAV prezidentu (T. Jefferson) inauguracijos iškilmės visada vyko sostinėj Washington'e.

Amerikos miestų valdybos turį rūpestį — kaip išvaikyti nuo viešųjų pastatų karvelius, kad apsaugojus pastatų išvaizdą. Visi ligišioliniai bandymai nebuvo sėkmingi. Dabar St. Louis miestas sugalvojo naują priemonę.

Į visus tuos pastogės kampus, kur karveliai mėgdavo sukintis gūžtas, išvedžioti vamzdžiai. Tuose vamzdžiuose, kas pora colių, yra skylutės, per kurias nuolat paleidžiama srovė kompresuoto oro. Naujovė tuo tarpu duoda gerų vaisių.

Kava sveikam žmogui nekenkia — tokios išvados, po ilgų tyrinėjimų, priėjo Cornello universiteto mokslininkai. Tyrinėjimams buvo naudojami žiurkės. Kelios žiurkių kartos visą savo gyvenimą negavo kitokių skysčių, kaip tik kavos, ir jų sveikata nebuvo blogesnė, negu kitų žiurkių. Priešingai, kai kurios patelės, gerdamos kavą, gyveno ilgiau, negu vandeniu girdomos.

Barškuolės gyvatės mėsa yra laikoma skanumynu. Yra net fabrikų, (pav. Los Angeles), kurie gamina tos gyvatės konservus.

Pasaulinė sveikatingumo organizacija "Genfe praneša, kad nuo 1945 metų pasaulis kas para padidėja 100,000 gyventojų, t. y. dažniau nei kas sekundė gimsta žmogus. Didžiausias prieauglis skaičius yra Pietų Amerikos valstybėse. Tik Airijoj gimimų skaičius yra mažesnis, negu mirimų.

Kas nuostabiausia — po karo berniukų gimsta žymiai daugiau, negu mergaičių.

1900 metais JAV mirimų skaičius sudarė 17.2 promilijų, gi 1950 — 9.6. Per tą patį laikotarpį kūdikių mirimas krito nuo 130 iki 30 promilijų. 1950 metais krašte buvo 204,400 gydytojų ir

6788 ligoninės su 1,455,825 lovomis, taigi beveik kiekvienam gyventojui šimtui viena ligoninės lova.

St. Louis vaikų klinikos trys gydytojai viešai kreipiasi į tėvus — jokių būdu neduoti kūdikiams iki pusės metų amžiaus aspirino ar kitokio salicylo junginio. Lapkričio mėn. pirmoje pusėje minėtoje klinikoje mirė trys tik atvežti kūdikiai, ir gydytojai nustatė, kad jie buvo apsinuodiję aspirinu.

Aviacijos gydytojas D. Choy išrado naują tvartomąją medžiagą, vad. "Aeroplast". Tai yra skaidrus skystis, kuriuo dažda apšviškama. Šitoks tvarstis esąs pigus, labai greit ir lengvai uždedamas ir, be to, per jį matoma žaizda, taigi lengva pastebėti infekciją.

Baltimorės bakteriologas A. H. Bryan, pasitelkęs keletą vyrų ir moterų, liepė poroms bučiuotis, o pats žiūrėjo į chronometrą ir, tuoj po bučkio, liepė abiem laizyti tam tikrą plokštelę, kurią tuoj pat kišo į mikroskopą.

Tyrinėjimo išvados tokios: jei bučiuojamasi 2 sekundes, rytą, jei moteris yra tik ką nusidžiūsi lūpas, o vyras tik ką rūkęs ar tik ką vieną "išmetęs", tai bučkis sveikatai beveik nekenkia. Šiaip jau, be minėtų apsaugojimo priemonių, o dar vakarais, per 2 sekundes apie 250 mikrobu pasiekia vietomis ant besibučiuojančiųjų lūpų.

Viename Kairo kalėjime buvo gaminami naktį šviečią laikrodžių ciferblatai. Kurį laiką buvo pastebėta, kad ciferblatai visai nešviečia, o dirbtuvėje dirbą kaliniai nepaprastai žiova. Patyrinėjus susekta, kad kaliniai šviečiamais dažais nusidazė kortas ir jomis lupdavo patamsį išstomis naktimis. Nuo to ir žiovalys, ir netinkami ciferblatai.

Vienos automobilių dirbtuvės netoli Stokholmo (Švedija) savininkas aptiko savo automobily įlindusią žiurkę. Negalėdamas jos niekaip iškrapstyti, sumanė ją nuuodijti. Tam tikslui, uždaręs duris, prileido garazą acetileno. Acetilenas, pagavęs kibirkštį, sprogo. Rezultatas: stipriai sunaikintas garažas ir jame buvę 5 automobiliai, 6 asmenys sužeisti ir šimtai išvyrėjusių langų kaimynystėje. Nelaimės kaltininkės — žiurkės neliko nė pėdsako.

SVENTEMS REIK VISOKIŲ DOVANŲ

Todėl Tamstoms ir pasiūlau:

1. Rašomasias mašinėles su lietuvišku ir kitų kalbų raišiais.
2. Sveicariškus laikrodžius.
3. Brilljantinius ir kitokius žiedus.
4. Gintarinius karolius, apyrankes ir kitus įvairius dirbinius.
5. Visokius lietuviškus meno kūrinius — rankdarbius, meniškų odos ir medžio dirbinių, tautinius kostiumus ir kt.
6. Foto aparatus, akordijonus ir daug daug kitokių prekių, kurios tinka dovanoms.

Prašau užsisakyti iš anksto, nes gali kankinų pritrūkti prieš šventes. Didžioji dalis minėtų prekių yra gautos iš Europos. Tiesa, dar pamiršau televizijos radio aparatus ir plunksnakočius "Pelikan" taipgi pas mane gausite geroms sąlygomis.

J. Karvelis,
3249 So. Halsted St.,
Chicago, 8, Ill.
tel. DANube 6-1136

TINKAMIAUSIOS ILGIEMS ŽIEMOS VAKARAMS IR KALĖDŲ DOVANOMS

KNYGOS

gaunamos iki Naujų Metų

beveik už pusę kainos

SLIAPTARNIAI. Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakytą apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vergus ir kovas dėl lietuviybės. 652 puslapiai, Johno Šliupo, "dėdės" Šerno ir kun. Dembskio atvaizdai, kainą tik 3 doleriai.

SIRDIES ROMAI. Amerikos lietuvių gyvenimo romanas; pirmas apie širdį; iliustruotas; 450 puslapių; kainą 4 doleriai.

ČIKAGOS SEŠELIAI. Septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io RAISTĄ; iliustruotos; 316 puslapių; kainą 3 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerių! Bet šita beprotiškai nuvertinta kainą galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiti kiti voka 6 dolerių ir siųskite: Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame. (52)

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

LSK ŽAIBO LENGVOSIOS ATLETIKOS REKORDAI

Jau treči metai, kai sėkmingai veikia LSK žaibo lengvosios atletikos sekcija. Kadangi ši sekcija tiek išsiplėtė, kad apėmė beveik lengvosios atletikos šakas bei lengvatletų klases, tai LSK žaibo vadovybė nutarė įvesti klubo lengvosios atletikos rekordų registravimą vyrų, moterų, jaunių (bern. ir merg., 16-19 metų amžiaus) ir jaunučių (bern. ir merg. iki 15 metų imtinai) klasėse. Žemiau duodame rekordų sąrašą 1952 m. lapkričio 1 d.

Vyrų klasėje: 60 m.: 7,6 sek. Gytis Motiejūnas (1951); 100 m.: 11,3 sek. Jurgis Vodopalas (1951); 200 m.: 24,1 sek. J. Vodopalas (1951); 400 m.: 57,3 sek. Vytas Valaitis (1951); 800 m.: 2:08,2 min. V. Valaitis (1951); 1500 m.: 4:44,4 min. Česlovas Melsbakas (1952).

Į tolį: 19'11" (6,09 m.) J. Vodopalas (1951).

Į aukštį: 5'9 1/4" (1,76 m.) Algirdas Liutkevičius (1952).

Į tolį iš vietos: 9'7 3/4" (2,94 m.)** J. Vodopalas (1951).

Rutulys: 41'3" (12,59 m.) J. Vodopalas (1951).

Diskas: 117'5" (35,80 m.) Augustas Paškonis (1952).

Moterų klasėje: 50 ydų: 6,2 sek. Elvyra Šikšniūtė (1951); 50 m.: 6,7 sek. E. Šikšniūtė (1951); 60 m.: 7,8 sek. E. Šikšniūtė (1952); 100 m.: 13,5 sek. E. Šikšniūtė (1951).

Į tolį: 16'1" (4,91 m.) E. Šikšniūtė (1952).

Į aukštį: 4'3" (1,30 m.) Aušra Barzdukaitė (1951).

Į tolį iš vietos: 7'7" (2,31 m.) E. Šikšniūtė (1951).

Rutulys: 35'1 1/4" (10,68 m.) Stefa Juodvalkytė (1952).

Diskas: 86'5" (26,36 m.) S. Juodvalkytė (1952).

Jaunių klasėje: 60 m.: 7,6 sek. Gytis Motiejūnas (1951); 100 m.: 11,6 sek. G. Motiejūnas (1952); Į tolį: 18'7 1/2" (5,68 m.) Algirdas Liutkevičius (1951); Į aukštį: 5'6" (1,675 m.) A. Liutkevičius (1951); Į tolį iš vietos: 8'1 1/2" (2,48m.) A. Liutkevičius (1951); Rutulys (12 lbs.): 41'4 1/2" (12,62 m.) Algirdas Kijauskas (1952).

Mergaičių-jaunių klasėje: 50 ydų: 6,2 sek. Elvyra Šikšniūtė (1951); 50 m.: 6,7 sek. E. Šikšniūtė (1951); 60 m.: 8,0 sek. E. Šikšniūtė (1951); 100 m.: 13,5 sek. E. Šikšniūtė (1951); Į tolį: 15'8 1/8 (4,78 m.) E. Šikšniūtė (1951); Į aukštį: 4'3" (1,30 m.) Aušra Barzdukaitė (1951); Į tolį iš vietos: 7'7" (2,31 m.) E. Šikšniūtė (1951); Rutulys: 26'6" (8,08 m.) Jūratė Laikūnaitė (1952); Diskas: 74'2" (22,65 m.) Renė Sapockytė (1952); Beisbolo sviedinukas: 131'6" (40,05 m.) Mirga Dabrickaitė (1952).

Jaunučių klasėje: 50 ydų: 6,4 sek. Mindaugas Motiejūnas (1951); 50 m.: 7,1 sek. M. Motiejūnas (1951); 60 m.: 7,7 sek. M. Motiejūnas (1952); 100 m.: 12,5 sek. M. Motiejūnas (1952);

Į tolį: 15'11" (4,86 m.) M. Motiejūnas; Į aukštį: 4'8" (1,42 m.) M. Motiejūnas (1952); Į tolį iš vietos: 7'1 1/2" (2,15 m.) Rimantas Melsbakas (1951); Rutulys 8lbs.: 41'4" (12,61 m.) Gytis Barzdukas (1952); Diskas (moterų): 100'5" (30,61 m.) G. Barzdukas (1952); Beisbolo sviedinukas: 228'5" (69,62 m.) Rimantas Melsbakas (1951).

Mergaičių-jaunučių klasėje: 50 ydų: 6,7 sek. Aldona Malcanaitė (1952); 50 m.: 7,3 sek. A. Malcanaitė (1952); 60 m.: 8,6 sek. Aldona Malcanaitė (1952); Į tolį: 13'4" (4,07 m.); Į tolį iš vietos: 6'6" (1,98 m.) Nijolė Žydavičiūtė (1951); Rutulys: 26'6" (8,08 m.) Jūratė Laikūnaitė (1952); Diskas: 66" (20,18 m.) Jūratė Laikūnaitė (1952); Beisbolo sviedinukas: 128'6 1/2" (39,17 m.) J. Laikūnaitė (1951).

Pastaba: * reiškia geriausią tremties pasekmę. ** reiškia Lietuvos rekordinę pasekmę.

LSK Žaibo Valdyba

NASYTIS PRALAIMĖJO PUSFINALYJE

Clevelando stalo teniso pirmenybėse, kurios įvyko praėjusį savaitgalį, dalyvavęs 8. Amerikos lietuvių stalo teniso meistras J. Nasvytis įtemptoje ir gražioje pirmenybių kovoje pusfinalyje pralaimėjo naujam Clevelando meisteriui Sanford Gross. Tokiu būdu Nasvytis pasidalino 3-4 v. su buvusiu Clevelando meisteriu Joye Russell.

Mišriame dvejetė, Nasvytis žaidęs su Clevelando meistere Elaine Mitchell finale pralaimėjo Gross — Kimes ir vyrų dvejetą su Fred Ek iškovojo trečią vietą.

Pajėgi mūsų stalo tenisininkė K. Laikūnienė šiose pirmenybėse nedalyvavo.

Pažymėtina, kad pirmenybėse dalyvavo ir būrelis latvių sportininkų, bet jie visi iškrito pirmuose ratuose.

CLEVELANDO SPORTO ŽINIOS

Lapkričio 28 d., Clevelando jūros skautai ir ateitininkai sužaidė draugiškas rungtynes, kurias laimėjo ateitininkai, pasekme — 37:18 (27:12). Nors pačios rungtynės buvo žemoko lygio, tačiau praėjo tikrai draugiškoje ir sportiškoje nuotaikoje. Už ateitininkus žaidė ir taškų pelnė: J. Kijauskas 11, A. Kijauskas 3, R. Apanavičius 7, A. Barzdukas 10, D. Balčiūnas 2, J. Pikturka 4. Jūros skautus atstovavo: G. Motiejūnas 8, A. Kijys 2, R. Melsbakas 3, Č. Melsbakas 2, G. Barzdukas 2 ir M. Jarašiūnas 0.

Šio sezono Clevelando miesto pirmenybėse LSK žaibas jau įregistravo dvi komandas: jaunių komandą (gim. datos riba 1934 m. sausio 1 d.) MUNY Basketball Lygoje ir mergaičių (to pačio amžiaus) Daisy Mae Lygoje. Kaip žinome, šitos pačios komandos dalyvavo ir perėitų metų pirmenybėse. Planuojama dar įregistruoti ir jaunių — berniukų komandą (gimę 1937 m. ir jaunesni) toje pačioje MUNY Lygoje bei jaunių — mergaičių (to pačio amžiaus) — Pigtail Lygoje. Kaip matome, ši sezono pasigendama vyrų komandos. Didesnė vyrų komandos daliai išvykus atlikti karinės prievolės, praktiškai komandos masę sudaro jaunieji, todėl ir prieita išvados geriau registruoti stipresnį jaunių komandą, negu silpną vyrų.

Primenama, kad LSK žaibo treniruotės vyksta sekantia tvarka: mergaičių krepšinis — antradieniais 6-8 val., Woodland R. C.; vyrų krepšinis ir tinklinis — ketvirtadieniais 6-8 val., Merick House; jaunių krepšinis — penktadieniais 5-6:15 val., Woodland R. C. ir mergaičių bei jaunių tinklinis — penktadieniais 6:15-7:15 val., ten pat. Jaunučių-berniukų ir mergaičių treniručių tvarka bus pranešta sekantį savaitę. Pastariesiems treniruotės vyks St. Clair R. C.

GERA KNYGA

GERIAUSIA DOVANA KALĖDOMS, GERIAUSIAS DRAUGAS NAMUOSE!

Marius Katiliškis: UZUOVEJA, šiaurės Aukštaitijos kaimo buities vaizdai, 361 psl., kaina	
August Gailit: TOMAS NIFERNADIS, plačiai išgarsėjęs esto August Gailit novelių romanas. Virš 300 psl., kaina	\$3.50
Kazys Binkis: LYRIKA, mūsų poeto K. Binkio eilėraščių rinkinys.	2.50
Liudas Dovydenas: BROLIAI DOMEIKOS, romanas, Lietuvoj laimėjęs valstybinę literatūros premiją.	2.00
Guy de Maupassant: KAROLIAI, didžiojo prancūzų novelisto Guy de Maupassant geriausių novelių rinkinys. 280 psl., kaina	2.50
Balys Sruoga: KAZIMIERAS SAPIEGA, veikalas iš gyvenimo 17-18 šimt. Lietuvoje. 270 psl., kaina	2.50
Bal. Sruoga: GIESMĖ APIE GEDIMINĄ, knyga mūsų jaunimui	2.00
Pear Lagerkvist: BARABAS, 1951 m. Nobelio literatūros premija preniuota knyga. 212 psl., kaina	2.25
Kazys Boruta: BALTARAGIO MALŪNAS, viena geriausių knygų mūsų pokario literatūroje. 256 psl., kaina	2.50
Axel Munthe: SAN MICHELE KNYGA, plačiai pasaulyj išgarsėjęs veikalas. Dvi dalys, kiekviena po 2.50	
P. Jonikas: GIMTOJO ŽODŽIO BARUOSE, kalbos dalykai	1.50
Jieva Simonaitytė: AUKŠTŲJŲ ŠIMONŲ LIKIMAS, Mažosios Lietuvos buities romanas, 1936 m. Lietuvoj laimėjęs valstybinę literatūros premiją. 497 psl., kaina	3.50
RINKINYS BET KURIĄ SITU KNYGŲ, IR NEAPSIVILSITE NEI VIENA.	
UŽSAKYMUS IR PINIGAMS SIŪSTI ADRESAS:	
TERRA, 748 West 33rd Street, Chicago 16, Ill.	

KAS

UŽSISAKE

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

Ar jau

įstojai į

VILTIES

draugiją?

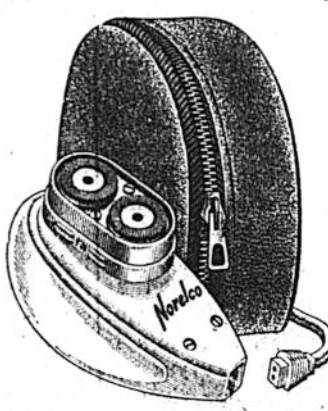
BETKURIA PROGA —

GERIAUSIA DOVANA

rašomoji mašinėlė. Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, lietuviškais, amerikoniškais ir kitokiais raišiais, gaunamos išsimokėtinai, o tam tikrais atvejais ir su gera nuolaida. Čia pat gaunami išsimokėtinai ir garsieji ELECTROLUX dulkių valytuvai.

V. BARTKUS
Cleveland 8, Ohio

Please him with this
Newest Gift

New
Norelco
DOUBLE-HEADER
Electric Shaver

Is he fussy about his appearance? Does he like to get his whiskers off quick and close? Does he appreciate precision made instruments? Then he'll like this newest electric shaver. Has 12 self-sharpening cutters. No pull. No burn. Revolutionary rotary action. Quiet running, real brush-type motor needs no lubrication. Light weight. Fits the palm naturally.

\$24.95
AC/DC
In real leather travel case

SUOPIS FURNITURE
6921 Wade Park Ave EX 1-0911

M Ū S Ų K Ū R Y B A

Pirmoji Lietuvių Dailės Paroda Vilniuje

Žmonės, kurių gyvenimo trajektorija žemyn krenta, link yra dairytis atgal ir prisiminti praeitį.

Šias eilutes rašas yra kaip tik tokioj padėty, tad tebūne nenuostabu, kad rengiant šią Clevelande pirmąją lietuvių meninės tapybos darbų parodą, mintys nukelia į Vilnių, kur prieš 46 metų buvo surengta pirmoji lietuvių dailės paroda, apie kurią jaunės kartos žmonės nėra nieko žinoma, nors lietuvių gyvenime buvo gana reikšmingas įvykis.

Rusų imperijai subraškėjus per karą su japonais ir pradėjus brėkšti lietuviams šiočiai tokiai nors kultūros srity laisvei, atgavus spaudą 1904 m., greit ėmė reikštis lietuvių gyvenimo atkurtimas: rašytas žodis pradėjo lankyti ne tik miestų, bet ir kaimų gyventojus. Netrukus ėmė steigtis ūkio, pramonės organizacijos ir kultūrinės draugijos, kaip Lietuvių Mokslo Draugija ir Lietuvių Dailės Draugija.

Čia manau apsisotiti, ties pastarąja, kuri puoselėjo lietuvių meną ir rengė dailės parodas.

Lietuvių Dailės Draugija buvo įsteigta ir organizuota pagal Lenkijoj buvusių draugijų, kurios vadinosi "Towarzystwa Zachętn Sztuk Pekinych". Jų viena buvo Varšuvoj, kita Krakuvoj. Jos buvo ne profesionalų menininkų, bet visuomeninės, t. y. jų nariais galėjo būti ne tik menininkai, bet kiekvienas pilietis ar pilietė be jokio skirtumo konfesinių ir politinių įsitikinimų, jei tik pritaria draugijos tikslui — skatinti ir remti meno klestėjimą.

Pagal tuos pavyzdžius buvo įsteigta 1905 m. ir Lietuvių Dailės Draugija. Jos steigėjai buvo Antanas Žmuidzinavičius, Petras Rimša ir Mykolas Konstantas Čiurlionis. A. Žmuidzinavičius buvo išrinktas pirmininku. Jis liko, — buvo išrenkamas pirmininku kol ta draugija gyvavo. Be jų trijų, čia tuoj įsirašė nariais bemaž visa Vilniaus lietuviška šviesuomenė ir į valdybą perkaičiai įėjo Jonas Vileišis, Mykolas Romeris, Petras Leonas, Steponas Kairys, Augustas Janulaitis, Juozas Nemeikša, Marija Nemeikšaitė, Marija Putvinskaitė — Žmuidzinavičienė ir daug, daug kitų.

Pirmasis L. D. Draugijos gyvybės ženklas buvo Pirmosios Lietuvių Dailės parodos surengimas. Lietuvių profesionalų menininkų buvo labai maža, ir tie tik pradėdą rodytis.

Besvarstant galimybes parodą surengti, kilo gera mintis: pritraukti į tą parodą ir kaimo dailių dirbinių — tautos dailės — meistrus: dievdirbius, audėjas, mezgėjas ir t. t.

Užsiminus apie mūsų tautadailę, negalima — būtų nedora nepaminėti Tado Daugirdo, Kauno Miesto Muziejaus steigėjo ir organizatoriaus. Jis buvo pirmutinis, kuris atkreipė maloningą žvilgsnį į lietuvių tautodailę ir ėmėsi kelti aikštėn jos reikšmę ir vertybę.

Jis pirmutinis pradėjo rinkti į Kauno Miesto Muziejų senus raštuotus audinius, juostas, margučius, medinę skulptūrą ir visą, ką dailaus darė kaimo žmonės.

Jis pradėjo rašyti apie lietuvių tautodailę spaudoj ne tik lietuvių, bet lenkų ir rusų.

Jis, pagaliau, pirmutinis ėmėsi taikyti lietuvių puošybos motyvus kambarių sienoms ruošti. Pavyzdžiui, kai Maironis, nupir-

IGNAS ŠLAPELIS

kęs seną laužą, kadaise buvusį didikų Pacų palocių, darė jame didelį remontą, T. Daugirdas įsipažino su Maironio kambarys tautiniais motyvais. Šias eilutes rašančiam teko talkininkauti T. Daugirdui šiame darbe.

T. Daugirdo entuziazmas patvėrė ir kitiems persidavė. Tad, rengiantis pirmajai lietuvių dailės parodai, buvo nutarta kviesiti visus kaimo meistrus — tautadailės dirbėjus — dalyvauti toj parodoj.

Iš tiesų, tai buvo labai vaisinga mintis. Ji sujungė ir atgaivino Lietuvos apsnūdusį kaimą. Paskelbus spaudai atsisaukimus ir kvietimus, kad kaimo dailėdės, audėjos ir mezgėjos ir kiti meistrai siųstų savo dailius išdirbinius: medinius, geležinius, audinius ir kitus kitokius savo dailius rankdarbius. Kaimas sukruto. Ėmė plaukti iš visų Lietuvos užkampių šimtai siuntinių į Vilnių.

Buvo daug darbo: reikėjo priimti iš pašto šimtais siuntinių, juos pergabenti, suregistruoti, sunumeruoti, surūšiuoti ir t. t. Į tuos visus darbus buvo įtraukti ne tik valdybos ir draugijos nariai, bet ir kiti talkininkai, kad ir ne nariai.

Tuomet tai sklandžiai ėjo darbas, nes nebuvo tenai kas trukdytų darbą, kaip dabar Chicagoj yra. Nebent tik lenkai žvaizdavo į parodos rengimą, laikydami tai pavojinga litvomanijos paraiška.

Po daug triūso, pagaliau, gegužės mėnesį 1906 m. buvo iškilmingai atidaryta Pirmoji Lietuvių Dailės Paroda, rusų valdžios atstovams dalyvaujant.

Kokios vertės ten buvo rodoma vaizdinė tapyba, čia ne vieta aprašinėti. Buvo rašoma, kaip kam patiko, bet anuo metu nebuvo niekam anuo rašytą žodį vartoti taip, kaip daro tūli Chicagoj rašeivos.

Bet tautodailės buvo tiek prisistūta, kad galima buvo susidaryti tikrą lietuvių grožio pajautimą vaizdą. Tą pirmąją parodą, galima būtų pavadinti lietuvių meniškių gabumų revizija.

Ir nepalankūs lenkai buvo nustebinti lietuvių tautodailės gausumu ir savitumu.

Lankytojų buvo ne šimtai, bet tūkstančiai. Nekalbant apie Vilniaus ir kitų miestų gyventojus, ir kaimo žmonių šimtai atvažiuo parodos pažiūrėti. Ypač tiems buvo įdomu pamatyti parodą, kurie buvo prisiuntę savo darbų.

L. D. Draugijos buvo nutarta duoti premijas už geresnius eksponatus, be to, supirkinėti įdomesnius pavyzdžius numatomam L. D. Draugijos muziejui. Tas rinkinys vėliau pateko į M. K. Čiurlionies Galeriją.

Spaudoj buvo skelbiama, kas už ką gavo premiją. Tai buvo stiprus paskatas stengtis, kad sekanciais metais pačiam gauti keletą rublių ir garbę, aidančią po visą Lietuvą.

Po tokio sekmingo debiuto, L. D. Draugija tuoj pasidarė populiari ne tik miestuose, bet ir kaimuose. Kasmet rengė tokias parodas su nemažėjančiu pasisekimu iki 1914 m.

Narių skaičius augo, tuo pačiu kasa stiprėjo ir tolimesnei veiklai galimybė didėjo. Pradžioje nariams buvo duodamos premijos užpirkti parodose paveikslai arba spalvotas reprodukcijos. Vėliau L. D. Draugija pajėgė išleisti ir išdalinti nariams,

kaip premiją, tokį rimtą albumą, kaip "Lietuvos Kryžiai" su Ant. Jaruševičiaus piešiniais ir Dr. Jono Basanavičiaus įžanga — plotoka kryžių studija.

Buvo jau pasirįžta išleisti M. K. Čiurlionio monografiją, tekstas jau buvo paryštas, bet kaimas sutrukdė įvykdyti šį sumanymą ir pati draugija apmirė, suvaidinus žymų veidmenį lietuvių gyvenime, ne tik meno srity, bet ir žmonių suartėjime. Ji buvo neutrali platforma, kurią žmonės įvairių religinių ir politinių įsitikinimų galėjo susitikti, kalbėtis ne šnairuodami į kits kitą, dirbti kultūrinį darbą ir matyti tos veiklos gražius vaisius. Kitų tokių organizacijų Lietuvoj nebuvo.

Po pirmojo karo L. D. Draugijos veikla nebeatgijo. Menininkai pradėjo baidytis profanų įtakos į meną. Tada ėmė kurtis ne visuomeninės meno draugijos, bet profesionalinės, kurių nariais galėjo būti tik profesionalai menininkai. O profanams, kurie sudaro plačią visuomenę, pamazėle ėmė įkireti menininkų organizacijų kibirčiai ir žeminiškai kits kito. Tad visuomenė ir Lietuvos valdžia mažai besiskaitydavo su visomis menininkų organizacijomis ir parodos nustojo aktualumo ir patrauklumo.

Pastaraisiais Nepriklausomos Lietuvos metais meno parodos lankytojus skaitė nebe tūkstančiai, bet tik šimtai.

Ši pirmoji lietuvių paroda Clevelande, žinoma, neturi mažiausių pretenzijų suvaidinti Pirmosios Vilnių Lietuvių Meno Parodos vaidmenį. Gera būtų, kad ji kaim tarp lankytojų sužadintų neseparetistinių, bet artinančių ir žmones jungiančių malonių jausmų.

Seniausias ir gražiausias lietuvių tautosakos lobynas.

MARGUTIS

Įsteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$3.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

Lietuviai vyrai dainuoja Bostone

Rudens meto kultūriniai pasirengimai Bostone prasidėjo. Prieš kurį laiką Jordan Halle turėjome muzikinį baltų pasirodymą, o dabar, lapkričio 16 d. 3 val. p. p., So. Bostono High School didžiojo salėj savo pirmąjį koncertą surengė Bostono Lietuvių Vyrų Choras, kurio dirigentas yra komp. J. Gaidelis.

Bostono Lietuvių Vyrų Choras susiorganizavo prieš vienerius metus laiko. Šiuo metu jį sudaro 40 vyrų, kurių tarpe rasime vyresnių ir visai jaunų, rasime inžinierių, studentų, amatininkų, buv. ūkininkų ir buv. valdininkų. Nežiūrint šio profesinio įvairavimo, Bostono Lietuvių Vyrų Choro tarpusaviai santykiai yra nuosirdūs ir draugingi. Į tą gražų sambūrį juos sujungė lietuviškos dainos meilė, gal net ir pagirtinos pastangos prisiimti su gražiąja lietuvių dainų už savo tautiečių kolonijos ribų. Choro vyrai gerai suprantą, kad augstesniai dainavimo meno lygiui pasiekti yra reikalingas nemažas darbo valandų skaičius. Kiek teko nugirsti, jie dirba energingai ir su atsidėjimu. Jau yra gražiai pasirodę kitų organizacijų parengimuose, todėl Bostone tasai choras jau yra gana populiarus. Kad tokis choras Massachusetts sostinėj atsirastų, daug rūpestio ir triūso išnaudojo p. A. B. Valčiūšius, prieš trejetą mėnesių pašauktas į JAV kariuomenę. Šiuo metu choro pirmininkas yra p. M. Ūkus.

Bostone Vyrų Choras turi nemažą nuosirdžių prietelių. Atžymėtinas Stepono Dariaus legionierių postas su jų komandierium p. R. O. Manu ir dartininku inž. a. Čapliku, kurie savo namuose chorui davė repetičių patalpą ir iki šiol už tai neėmė jokio atlyginimo. Daug bičiuliškumo vyrų chorui parodė žinomas Bostono veikėjas ir biznierių p. R. A. V. A. S. Stepono Dariaus legionieriai savo vėliavom papildė ir pirmąjį Bostono Lietuvių Vyrų choro koncertą. Vėliavų pagerbimo apeigos vadovavo p. R. O. Manas.

Keletą žodžių tarę apie Bostono Lietuvių Vyrų choro susiorganizavimą, apie jo bičiulius ir darbo sąlygas, dabar paklauskim jų pirmojo koncerto. Kaip jau sakytą, koncertas prasidėjo legionierių surengtom ceremonijom. Po to atskiru nuosirdžiu ir šiltu žodžiu chorą ir jo vadovą komp. Julij Gaidelį pasveikino

Lietuvos konsulas Bostone adv. A. A. Šalna. Kai paklyo uždanga, kai pasirodė gražiai išsiterėję vyrai, karštais plojimais juos sveikino ir rinktinė Bostono lietuvių visuomenė. Komp. Julius Gaidelis pakėlė rankas ir turininga koncerto programa prasidėjo. Dabar pamėginkim tą koncertą apžvelgti meniniu požiūriu.

Komp. Julius Gaidelis, jau Lietuvoj pagarsėjęs kompozicine kūryba, ypačiai vertinamas komp. J. Gruodžio mokytojas, yra žinomas ir kaip choro vadovas. Nors vieneri metai šiose sąlygose nėra ilgas laiko tarpas, bet komp. J. Gaidelis su Bostono vyrų choru jau yra atsiekęs žymių laimėjimų. Jis diriguoja santūriai, bet jautriai ir aiškiu mostu. Jo vadovaujamas vyrų choras dainavo nuansuotai, nuo pianissimo pakildamas iki galingo forte, dainavo su girdima muzikine kultūra, gražiai išryškino atskirą dainų stilių, melodiją ir nuotaiką. Susidariusį įspūdį, kad Bostono Lietuvių Vyrų choras, vadovaujamas komp. J. Gaidelio, jei tik nepraras pasiryžimo ir užsibrėžtų tikslų, gali pasidaryti augšto muzikinio lygmens chorą, gali su lietuviškąja daina atsiekti tikrai garbingų laimėjimų. Lapkričio 16 d. koncertas Bostone parodė, kad komp. Julius Gaidelis savo chorą veda geru keliu ir tik į menines augstumas. Tas džiuginio daugelį klausytojų, tas skatina ir viešumoj kelti pasigėrėjimą ir viltį.

Bostono Lietuvių Vyrų choro repertuaras didelis ir įvairus. Savo koncerte su baisais jie padainavo 18 dienų. Programoj buvo šie lietuvių kompozitorių kūriniai: K. M. Čiurlionio "Ant kalno gluosnys", St. Šimkaus "Jau atėjo rudenėlis", M. Petrusko "Gaudžia trimčiai", J. Karoso — J. Gaidelio "Stikludėlis", Sweney — Paulausko "Miškų gėlė", J. Strolis "Namo" ir "Tykus buvo vakarėlis", J. Švedo "Baltos gėlės", trys liaudies dainos, atrodė, paties choro dirigento harmonizuotos ir Juliaus Gaidelio "Daina, daina", "Kai tėvynę reiks vaduoti", "Milžinkapi varpai", "Saltyšius" ir "Mes kaip sakalai".

Daugumas čia suminėtu dainų, sukomponuotų vyrų chorui, jau seniai žinomas ir lietuvių visuomenės mėgiamos. Pirmą kartą šiam koncerte buvo atlikta tik J. Gaidelio "Milžinkapi varpai", "Saltyšius" ir "Mes kaip sakalai". Visi trys čia suminėti

Gaidelio kūriniai yra originalios minties, labai įdomūs savo harmonija, melodijų pynimu, moderniu skambesiu, visa kompozicine technika. Tokie "Milžinkapi varpai", tai chorinė simfonijėlė. Vientisas ir išbaigtas kūrinys yra "Saltyšius", J. Gaidelio iškeltas iš posminių dainų formos. Galinga ir viltinga daina yra "Mes kaip sakalai". Žinoma, jų kompozicine technika yra sudėtinga, todėl tas dainas galės dainuoti tik pajėgūs vyrų chorai. Reikia sveikinti J. Gaidelį, kad jis savo naujom dainom praturtino mūsų chorinę literatūrą, skiriamą tik vyrų chorams.

Bostono Lietuvių Vyrų choro balsinė medžiaga yra tikrai gera. Nors trumpas choro amžius, bet vyrų balsais pajęta išlyginti ir suderinti. Visi keturi balsai sultingo ir gražaus tembro, pakankamai lankstūs ir stiprūs. Pirmieji tenorai laisvi viršūnėse, o antrieji bosai turi sodrias apatinės gaidas. Puikūs baritonai, tembruoti ir lyriški antrieji tenorai. Turint galvoj mėgėjų, pagirtinas vyrų muzikalumas ir

gana tvirtas tonacijos laikymas. Trumpai tariant Bostono Lietuvių Vyrų choras pirmuosius egzaminus išlaikė puikiai. Tai įrodė ir gausūs klausytojų plojimai.

Koncerto svečiai buvo iš New Yorko atvykusi žinomoji pianistė J. Rajauskaitė ir Metropolitan Operos solistas Algirdas Brazis. Abu jie yra pajėgūs ir talentingi muzikai. Julija Rajauskaitė stipri skambinimo technikoje, pajėgi įsijausti į atliekamų kūrinių formą ir stilių, savo mene kupina šilimos ir lyrizmo, o Algirdas Brazis tikrai augstos klasės baritonas. Abu jie turėjo pelnyto pasisekimo. Algirdas Brazis savo programą turėjo padvigubinti, tiek daug sykių jis buvo šaukiamas į sceną. Muzikaliai ir jautriai jam akomponavo J. Rajauskaitė.

Bostono Lietuvių Vyrų choro koncertas klausytojų nestokojo. Prisirinko jų beveik pilna So. Bostono High School didžioji salė. Reikia manyti, tas vyrų pastangas gražiai įvertino. Ir dirigentas J. Gaidelis, ir visi choristai, ir abu solistai buvo apdovanoti gėlėmis. Lauksim daugiau tokių puikių koncertų šioj gražioj Atlanto pakrantėj.

St. S.

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNAS

Redaktorius — leidėjas Dr. Jonas Balys

Dvi dalys kartu įrištos: Dvasios ir Žmonės, 166 sakmės, 126 psl.; Liaudies Magija ir Medicina, 94 psl.

Knyga didelio formato, spalvotas viršelis, pieštas dail. V. K. Jonyno.

Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje.

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos

ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
YARD 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

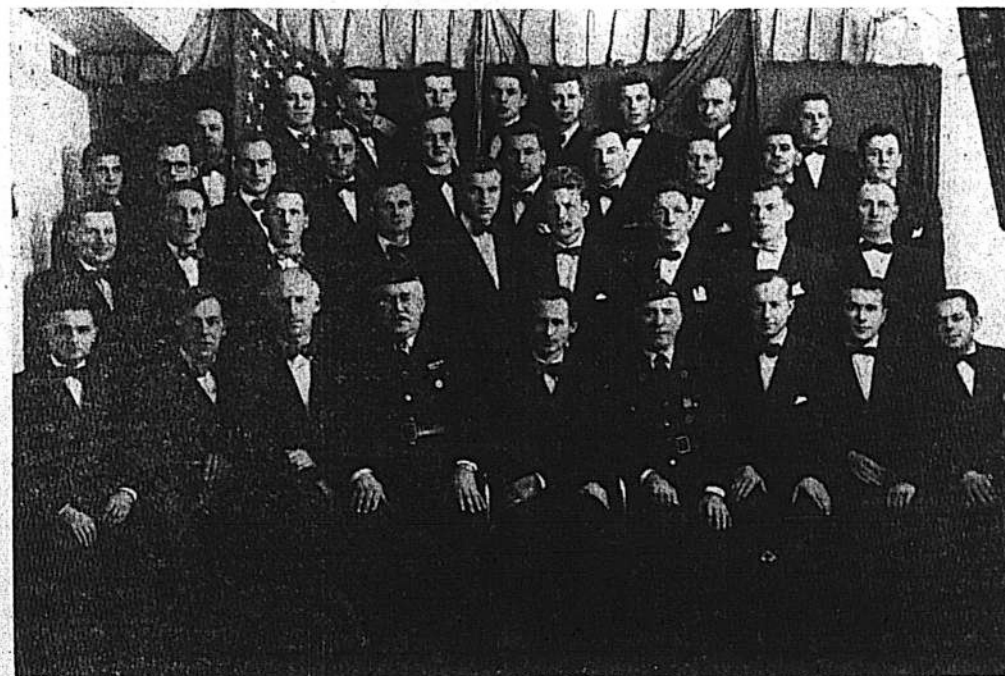
Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys,
287½ E. Main St.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thornham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Venecueloje
Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragua

Bostono Lietuvių Vyrų choras. Vidury, tarp legionierių, choro dirigentas kompozitorius Julius Gaidelis.

Žemės ūkio darbuotojų Sąjungos likimas

Pasirodžius straipsniui apie Pasaulio Agronomų Sąjungos atgaivinimą, laikau pareigą parašyti apie L. Tr. Ž. Ū. D. S-gos likimą, kurios P. Agr. S-ga buvo sekcija.

Sąjunga įsteigta 1946 metais Vokietijoje, Hanau stovykloje. Ten, po karštų diskusijų, buvo prieita nuomonės steigti visų tremtyje esančių žemės ūkio specialistų Sąjungą. Todėl į Sąjungą įėjo ūkininkai, agronomai, pienininkai, kontrol. asistentai ir visi kiti žemės ūkio darbuotojai tremtiniai.

Suvažiavime buvo pabrėžtas reikalaus glaudaus visų tremtyje esančių žemės ūkio specialistų bendradarbiavimas ruošiantis Lietuvos atstatymui ir tremtyje siekiant savo profesinio ir ekonominio gerbuvio.

Sąjunga turėjo apie 600 narių (šeimų) 25 skyriuose. 1948 metais įsteigė kontrol-asistentų ir pienininkų sekciją. 1949 metais įsteigta Pasaulio Lietuvių Agronomų Sąjunga (sekcija). Abi šios sekcijos Vokietijoje žymios veikimo neparodė. 1950 metais L. Tr. Ž. Ū. D. S-ga Vokietijoje savo veikimą baigė, nes dauguma narių ir C. V-ba išemigravo į įvairias pasaulio šalis, daugiausia į USA. Vokietijoje kuriam laikui buvo paliktas S-gos įgaliotinis baigti tvarkyti emigracinius ir išleistas knygos atsiskaitymo reikalus. Kitas Sąjungos įgaliotinis buvo USA, kuris rūpinosi Sąjungos narių emigracija.

Paskutiniame aplinkraštyje skiriamas C. V-ba įsipareigojo, kad: "Reikalui esant C. V-ba tęstų savo darbą USA, ir reikalui esant šauktų ten visuotinių narių suvažiavimą". Bet atsitiko kitaip, negu buvo galvota.

Pirmiausia C. V-bos nevisi nariai yra USA, o ir šie išsikirstė po visą Ameriką ir užmiršo susitarimą pranešti savo adresus įgaliotiniui. Todėl C. V-ba, kaip vienetas, praktiškai veikti negali. Iniciatyvą tolimiesiems veikimui gali rodyti kaip paskiri buv. C. V-bos nariai, taip ir paskiri buv. S-gos nariai ir ne nariai,

DIPL. AGR. J. BAUBLYS

turį didesnę iniciatyvą, laiko ir organizacinę sugebėjimą.

Be to, atsitiko taip, kad Chicagoje gimė Chicagos Agronomų Sąjunga, t. y. visai nauja organizacija, nei atgaivinta L. Tr. Ž. Ū. D. S-ga nei P. Agr. S-ga. Tas sumaišė kartas buv. keliems C. V-bos nariams ir USA įgaliotiniui, pradėjusiems ž. Ū. D. S-gos atgaivinimą.

Po kurio laiko Detrote įsteigė, sekant Hanau nusistatymu, ž. Ū. Darbuotojų skyrius, neva pradžia buv. S-gos atgaivinimo. Bet minėta kryptimi skyrius nenuėjo, matyti dar nebuvo nei reikalo nei sąlygų.

Smulkiau nesigilinant į Sąjungos veikimą tremtyje, galima drąsiai sakyti, kad visų žemės ūkio darbuotojų susijungimas į vieną organizaciją buvo naudingas. Centro Valdybą ir į skyrių valdybas buvo renkami visi, ne išskiriant nei specialybių nei mokslo laipsnio. Kursų ruošime taip pat dalyvavo visi, kas tik vienoje ar kitoje žemės ūkio šakoje turėjo didesnę teoretinę ir praktinę pasirodymą. Labai opiausiai reikale kaip emigracija į USA, nebuvo daroma jokių išimčių ar daroma kokia pirmenybė vienai ar kitai specialybei rūšiui. Dėlto nebuvo nei vieno nusiskundimo emigracijos metu ir jai pasibaigus. Turėdami bendrą žemės ūkio darbuotojų centrą (Valdybą), lengvesnis buvo visas veikimas, nes vienoje vietoje buvo visos reikalingos žinios. Reikia labai abejoti, ar būtų pavykę išemigruoti 400 L. Tr. Ž. Ū. D. S-gos narių su jų šeimomis (iš 600) į Michigan valstybę, S-gos įgaliotinio agr. T. Dambausko rūpesčiu, jei nebūtume turėję vienos organizacijos ir vieno centro. O juk emigraciniai reikalai buvo bene svarbiausi tremties gyvenime Vokietijoje.

Dabar keliamas klausimas Pasaulio Agronomų S-gos atgaivinimo. Tą klausimą kelia, atrodo, buvę eiliniai ž. Ū. D. S-gos nariai, kurie pirmieji suprato reikala, turi pakankamai iniciatyvos ir sąlygas tą darbą pravesti. Buvę C. V-bos ir S-gos nariai, tokią iniciatyvą gali tik sveikinti, pritarti ir padėti vykdyti. Bet... prisiminus Hanau pirmtokų suvažiavimo nusistatymą, esant dar tremtyje, ir turint nors ir trumpą L. Tr. Ž. Ū. D. S-gos gyvenimo patyrimą, ar verta agronomams atsiskirti nuo kitų žemės ūkio specialistų ir kurti savo visai atskirą organizaciją?

Gal geriau būtų atgaivinti buv. L. Tr. Ž. Ū. D. S-gą pavadinus ją "Pasaulio", ir joje steigiant atskiras specialistų sekcijas. Iš to turėtumėm tu pačių privalumų, kuriuos turėjome vienant kartu, Vokietijoje. Be to, išvengtumėm didelio skaičiaus Pasaulio Lietuvių organizacijų ir jų valdybų. Sumažintumėm organizacines išlaidas, lengvesnis būtų įsijungimas į Pasaulio Lietuvių Bendrumenę, lengvesnis tarpusavio susijungimas, gal savo spec. žurnalo ar knygos leidimas. Kvisdamas atgaivinti bendrą žemės ūkio darbuotojų organizaciją, noriu primesti ūkininkams ir kitiems ž. Ū. specialistams būtiną įsijungimą į bendrą organizaciją su agronomais. Gal kam atrodo geriau veikti atskirai. Toks nusistatymas turi būti diskutuojamas dabar spaudoje, korespondenciniu apklašinėjimu ar atstovų suvažiavime.

PIRMIEJI ŽMONĖS

Afrikos viduryje gyvena maži žmonės, vadinami pigmėjais. Vieni sako, kad jie esą išsigimę džunglių gyventojai, kiti gi teigia juos esant pirmojo žmogaus palikuonims.

Jų ūgis siekia vos 4 pėdas. Didelė burna, mažos lūpos, bet dantis turi tokius stiprius, kad lengvai prakanda švininę kulką. Jų rankos ilgesnės už baltojo žmogaus, o kojos labai trumpos. Dėl to jie nukeliauja tolimus atstumus, laipiodami džunglių vijokliais ir medžių šakomis. Ugnį kuria sukdami pagal medžio skyklę. Šis būdas buvo vartojamas žmonijos atsiradimo pradžioje.

Pigmėjų giminės yra taikios. Tačiau, jeigu vienas iš jų yra neteisingai užgaunamas ir sužeidžiamas, tai skriaudėjas privalo sumokėti dviejų dramblių kainą. O jei sumuštas miryt, tai nugalėtojas turi padovanoti jauną mergaitę.

Savo kūno jie nedažo, bet, ir neliuvs patekusiam priešiui, ant kūno išdegina giminės ženklą. Tik apie 150 išlikusių pigmėjų šeimų (po 20-30 žmonių šeimoje) gyvena 50.000 kv. mylių plote. Tik reti keliautojai gali šiuos žmones pamatyti.

J. Štj.

Tik traša kitoms tautoms

Mūsų spaudos apžvalga

"Gen. Galvydis-Bykauskas pasakė didžią tiesią: "Kiekviena tauta savo laisvei ir garbei apginti privalo aukoti savo sūnus. Tauta, kuri nesugebės tai padaryti, negali ir neturi teisės būti laisva: tokia tauta gali būti tik traša kitoms tautoms". Nepriklausomybės kovų metu mūsų tauta šią tiesą įsisąmonino. Jau vien tik priminti vaizdėliai rodo, kokių idėjų gūmų ir nuotaikomis gyvenome. Mūsų generolai, karininkai, puskarininkai, kareiviai, šauliai, moksleiviai, kunigai, mokytojai, ūkininkai, darbininkai ir kiti tautos sluogsniai paliko mums šviesiausią vertybę, pareigingumą ir kovingumą pavyzdį — istorinį palikimą.

Deja, Lietuvos istorija kartojasi. 1928 m. pašventinus Laisvės paminklą Karo Muziejaus sode, Prez. A. Smetona pasakė visiems įsidėmėtiną tiesą: "Lietuva kryžis šalis. Kryžius yra simbolis kančios ir atsiėlimo, taigi ir džiaugsmo. Tai yra didelės vilties ženklas, kurs priemeną, jog į laisvę einama vargu ir kančių keliu. Laisvė veltui neįgyjama. Jeigu ji įgyjama, tai ir prarandama. Sunku įskelti ugnis, kai ji užblėsta, sunku prižadinti tautą, kai ji užnūsta. Tai rodo mūsų kelių šimtų metų patyrimas, kai Lietuva per atsakingų vadų apsilėidimą buvo praradusi savo valstybę ir patekusi verguven". Šie žodžiai buvo pranašingi. Tik 22 laimės metelius gyveno Lietuva..." (P. Jurgėla, Karys, Nr. 8).

TAIP IR BET...

"Kokia būtų laikraštinių laikysena tarptautinio klausimo akivaizdoje? Jis beabejo turėtų pasisakyti už tarptautinį aktyvumą. Tauta gali laimėti tik pasauli, ne tik per aktyvius karius, bet ir per aktyvius laikraštinius. Vytautas Didysis dėl to kariavo su totoriais ir kryžiuočiais, kad negalėjo kitaip laimėti sau jų viešosios nuomonės palankumo. Lietuvių žurnalistai šiandien turėtų knibždėti knibždėti Jungtinėse Tautosose, Washington, Strasburge, Romoje — visur, kur tik tarptautiniai klausimai kaupiasi. Jie turėtų būti ir visur ten, kur bet kokių titulu susirinko keletas žmonių kokiame tarptautiniame klausime aiškintis, nors tas jų aiškinimasis šiandien būtų ir visai privataus pobūdžio." (Kun. V. Bagdonavičius, Draugas, Nr. 276).

Tikrai naudinga būtų, kad lietuvis žurnalistas įeity į tarptautinį forumą, bet kai šiandien dar jis nevisada prileidžiamas, kaip specialistas, prie lietuviškų institucijų, tai ką jau kalbėti apie tarptautinį forumą. Propaganda, informacija ir žurnalistinio darbo reikšmė dar pas mus neįvertinama...

IDOMOS SPELIOJIMAI

"Kiek keisčiau yra su pirminku (Vilko — Vyt. G.) nauju susirūpinimu. Jis, pakilęs iš ligos patalo, kuriame, — spėjama — jis prisilaikęs planuodamas naujus planus — staiga pradėjo lakstyti į Paryžių ir, ten gavęs naujų pastiprinimų, planuoti apgailestavimą "iškydusį avinėlių". Dar nežinia, į ką išsilies naujiejį jo projektai. Be to, gana įdomu, kad čia laukiama LF ir LRS vienybės, gal net susilieimo. Dabar LRS kai kurie rūporai pradeda net viešai tą garsinti. Esą laikomasi kooperatinio principo vienybėje — galybė. Na, daug nespėliokime, nes "pagyvensime — pamatysime". Laukime gerų vaisių." (Hj. Ne-

priklausomą Lietuvai, Nr. 47). Čia reiktų tik pažymėti, kad gerb. Neprikl. Lietuvos Vokietijos korespondentas, kiek tai liečia LF ir LRS susilieimą, tikrai per toli nuėjo su savo spėliojimais...

PIRIKABUS OPONENTAS

P. Stravinskas atsiliepė Drauge į mano pacituotą ištrauką iš jo straipsnio, tilpusio Darbininko Nr. 82. Pridėta komentare aš pažymėjau, jog niekas naujų religinių sąjūdžių nekuria ir nihilizmo neperša, o eina kalba apie literatūrinį veiklą. Beje, p. Stravinskas tų dalykų nemoka atskirti ir jau pradėjo nustatinti, iš kur tie "sąjūdžiai-nebuvėliai" yra nukopijuoti.

Tuo susimaišymo keliu beidamas, jis paskutiniame str. priėjo prie tokios išvados:

"Kadangi straipsnių ir atskirų minčių montažas vis dėlto yra menas, kuriam reikia gabumų ir laiko, tai paskutiniausiu metu "Dirva" emė naudoti jau kitą, daug lengvesnį pasaulėvalginės kovos ir polemikos metodą: jos spaudos apžvalgininkas išpeša ir kurio straipsnio vieną ar du sakinius (Mano pabr. Vyt. G.) ir to straipsnio autorių apšaukia "naiviausiu" ginčo dalyviu arba "nesusivokiančiu apie ką jis kalba..."

Taip yra pasielgęs "Dirvos" spaudos apžvalgininkas su mano "Darbininke" tilpusiu straipsniu "Religinių sąjūdžių simuliacija". (Draugas, Nr. 278).

Niekas to straipsnio sakinius nepeša ir niekas minčių neiskreipė, o buvo pacituota to straipsnio pradžia ir vidury, kur kaip tik p. Stravinskas rašė apie tuos "sąjūdžius". Tad kodėl p. Stravinskas, visur taip iškilmingai akcentuodamas žurnalistinę etiką, pats jos nesilaiko ir rašo netiesą?

Aš ir toliau esu nuomonės, jog p. Stravinskas yra labai naivus polemikas, nes be eilinių priekabių ir senų pasakų apie lietuviškus nacius, bedievius ir kitokius niekadėjus, nieko naujo ir pozityvaus neparaso. Revenšuodamas taip pat sveikinu gerb. oponentą ir linkiu neprarasti energijos tolimesniuose panašiuose ginčuose, jei jau nieko vertingesnio nesugalvojama...

Vyt. Gedrimas

NEPAPRASTA PROGA CHICAGOS LIETUVIAMS

Baigiant šiuos metus Margutis skelbia savo tradicinę muzikos ir dainų šventę, kuri įvyks gruodžio 28 dieną, Orchestra Hall rūmuose. Kaip kiekvienais metais, taip ir šįmet šiam koncertui sutelkia įdomios ir talentingos lietuvių meno jėgos. Iš Argentinos specialiai atkviestas pianistas Andrius Kuprevičius. Jo pasirodymas Amerikoje bus pirmutinis. Chicagos Simfonijos Orkestras, kuris laikoma geriausias viso Amerikos (per 70 asmenų) išpildys lietuvių kompozitorių V. Jakubėno ir J. Gruodžio simfoninius kūrinius. Orkestrą diriguos muzikas Aleksandras Kučūnas.

Dainų repertuarą atliks Anna Kaskas ir Algirdas Brazis. Jie pavieniai ir drauge, Simfonijos Orkestrui palaidinti, dainuos ištraukas iš operų ir lietuvių dainas.

Šiame koncerte pirmą kartą bus išpildytas muzikos kūriny, kuriam Margutis buvo paskyręs \$500.00 premiją.

LIETUVIAMS MALONUS LAIMĖJIMAS

Didžiuliam Phizerio vaistų fabrike Brooklyne, kur dirba apie 3,000 darbininkų, vadovybė surengė darbininkų bei tarnautojų laisvalaikio darbų parodą (Hobby Show). Šalia 34-ų kitų I, II ir III laipsnio premijų, Didžiąją Premiją (Grand Prize) laimėjo neseniai iš Clevelando čia persikėlusį Em. Rasteniūnė už audinius.

Imonės gyvenime premijų įteikimas tapo žymiu įvykiu ir visiems čia dirbantiems lietuviams buvo smagu, kad tos iškilmės susirio su lietuvių vardu, kadangi iš lūpų į lūpasėjo žinia, jog "Grand Prize winner is a Lithuanian". Pažymėtina, kad ne tik prie parodoje buvusių eksponatų visur buvo raštu pažymėta, kad tai yra lietuviški darbai, bet ir parodos vedėja lankytojus nuolat aiškino, jog audiniai yra "Lithuanian hobby". Tiesa, premijuotas buvo ne lietuviško, o skotiško rašto audinys (išaustas Paryžiaus vargų dienomis, prieš atvykstant į JAV), bet čia buvo kalba ne apie tautinį liaudies meną, o apie patį audimą, kaip lietuvišką pomėgį.

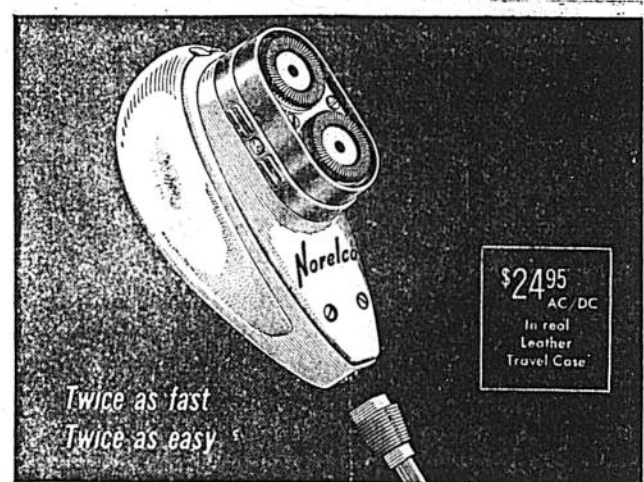
Įteikimo iškilnių metu pats bendrovės prezidentas nusifotografavo su laimėtoja ir, žinoma, su audiniu bei dovana (auksuota taure), ir lietuvių vardas buvo pagerbtas gražiais pagyrimais. Imonėje dirbantieji lietuviai, kurių čia yra kelios dešimtys, tomis dienomis kitų bendradarbių buvo sveikinami, kaip laimėtojai. Kelios senesnių laikų darbininkės, lig šiol žinomos tik kaip amerikietės, jau prisipažino esančios irgi lietuvaitės.

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Medinis arklys
Step. Zbarskas 2.25	Eric Williams 2.00
Aukštųjų šimonių Likimas	Motulė paviljoje
Ieva Simonaitytė 3.50	Lazdynų Peldai 0.60
Anglų kalbos gramatika	Meškiukas Rudnosukas
J. Kukanauza 2.00	Vytė Nemunėlis 2.00
Anglų kalbos gramatika	Najai ant smėlio
V. Kamantauskas 1.00	J. Gliuda 2.00
Algimantas I	Neramu buvo Laisvės Alėjo
V. Pietaris 1.50	B. Daubaras 1.50
Algimantas II	Nemunas
V. Pietaris 2.00	St. Kolupaila 2.50
Aukso kirvis	Nuo Imsrės iki Orinoko
Juozas Švaistas 2.50	A. Sabaliauskas 2.50
Barabas	Nusidėjė
Paer Lagerkvist 2.25	K. Paškaitė 2.00
Balutis	Our Country Lithuania
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	V. Augustinas 5.00
Baltaragio malūnas	Po Tėvynės dangum
K. Boruta 2.50	Žodžiai vytės Nemunėlio.
Broliai Domeikos	Paveikslai V. Augustino 2.00
O. B. Audronė (eilėraščiai) 1.50	Petras ir Liucija
Danguas ir žemės sūnūs	Romain Rolland 1.20
Vincas Krėvė 2.50	Princas ir elgeta
Dulkės raudonam saulėleidy	Mark Twain 1.20
V. Ramonas 3.00	Pirmas rūpestis
Debesys plaukia pažemiu	Jurgis Jankus 2.00
A. Baronas 2.50	Pragaro poškaitės
Didžiosios atgalios	V. Alantas 3.50
R. Spalis 3.50	Partizanai už gelež. uždangos
Doleris iš Pittsburgho	Daumantas 2.50
Stepas Zbarskas 0.80	Pietų vėjelis
Gatvės Berniuko Nuotykių	Vytė Nemunėlis 1.60
R. Spalis 5.00	Paklydę paukščiai I
Giesmė apie Gediminą	Jurgis Jankus 2.20
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Paklydę paukščiai II
Elegijos	Jurgis Jankus 2.60
Algimantas Pagėgis 1.00	Petras Širvokas
Gintaro pasakos	Juozas Švaistas 2.75
Teta Rūta 0.35	Raudoni batukai
Gintariniai vartai	Jurgis Savickis 1.50
N. Mazalaitė 2.00	Ramybė man
Gimtojo žodžio baruose	J. Kėkštas 0.80
P. Jonikas 1.50	Raguvos malūnininkas
Kazimieras Sapieha 2.50	V. Tamulaitis 0.25
B. Sruoga 2.50	Raganius
Karoliai	Vincas Krėvė 1.50
Guy de Maupassant 2.50	Saulės laikrodžiai
Kuprelis	Henriks Nagys 1.00
Ignas Seinius 2.00	San Michael knyga I
Kolektyvinė prausykla	Azel Munthe 2.50
Vytautas Kastytis 1.00	San Michael knyga II
Kalorijo, ir doleriai	Azel Munthe 2.50
Vilius Bražvilas 2.00	Sventieji akmenys
400 m. pirmajai Nemuno poemai	Faustas Kirša 2.00
Lietuvių Literatūra	Šventoji Lietuva
Pranas Naujokaitis 2.00	Jurgis Savickis 3.00
Lietuvių Tautos Kelias	Tėvų pasakos
M. Biržiška 3.00	A. Giedrius 1.90
Lietuvių kalbos vadovas	Tolmieji kvadratai
Red. prof. Skardžius 4.50	J. Grišnamas 2.00
Lietuviškos pasakos	Tautosakos Lobynas
J. Balyš 2.50	J. Balyš 3.00
Lietuvių poezijos antologija	Ugnies pardavėjas
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00	Balyš Rūkka 1.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	Valkų knygelė
A. Giedrius 1.50	M. Valančius 1.80
Lietuvių archyvas	Vienieri metal ir viena savaitė
Bolševizmo metai 3.00	B. Gaidžiūnas 1.50
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	Valentina
Lietuvai Tėvynei	A. Vaičiulaitis 2.00
V. Nemunėlis ir V. Vijeikis 0.50	Varpai skamba
Lietuva tironų Pančiuose	Stanis Būdas 2.50
B. T. Dirmekis ir V. Rastenis (Jonas Andrius ir Petras Svyrus) 1.50	Vyturėliai Laukuose
Mėnuo vadinamas medaus	Vikt. Simaitis 0.75
N. Mazalaitė 2.50	Vilkas Meškertiotojas
Mazasis Lietuviškai — Angliškias Zodynas	Pr. Imsrys 0.25
Vilius Pėteraitis 2.00	Žemė
	Red. K. Bradūnas 4.00
	Žvaigždėtos naktys
	Augustaitytė-Vaičiūnienė 1.00
	Žmonės ant vieškelio
	Lūdas Dovydnas 1.00

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio

NEWEST SHAVER!

New "double header"

Norelco electric shaver

FULLY GUARANTEED

Totally new, utterly different, decidedly better and just recently imported from Europe! Two revolutionary rotary-action heads, with 12 self-sharpening blades, give you true razor action — not back-and-forth "whisker chopping". They cover twice the surface in half the time — thoroughly, yet gently as a face massage! NORELCO DOUBLE HEADER is light, compact, precision-built — the finest shaving instrument available. Fully guaranteed, warranty certificate in every package.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence.

Savers always welcome

The Cleveland Trust Company

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Ar pažįsti šį kraštą

Metalas, turįs gyvybinės reikšmės žmonijai

Apie Amerikos geležies ir plieno pramonę

Ties Gary ar Pittsburgho miestais, nakties metu atsivėrus pakeleivis, pastebės didelių krosnių augstyn spaudomas liepsnas. Jos reikš, kad tas pakeleivis yra liudininkas vieno didžiųjų šio krašto pramonės ramsčių proceso. Geležis ir plienas, jų pramonė Amerikoje yra pasiekusi nepaprasto pajėgumo ir kraštas šioje srity vadovauja visam pasauliui. Ar jis visuomet šioje pramonės šakoje vyraavo, ar jam tektų priskirti pionieriaus vaidmuo?

Nei auksas nei sidabras negali būti prilygintas prie geležies rūdos reikšmės civilizui. Jei JAV geležies atsargos staiga būtų atskirtos, šių dienų pramoninei civilizacijai gręstų didelė katastrofa. Juk mes su geležimi, plienu susiduriame per išties dieną — rytą pradėdami skutimosi peiliukais, panaudoję indus pusryčiaus ar pietums, susisiekimo priemones, pagaliau nakties metu atsivėrus ant lovos spyruoklių. Kas įvyktų su miestais, kraštų gynyba be namų, tiltų, laivų, lėktuvų?

Pasaulio geležies atsargos gaunamos atskiriant geležį nuo geležies rūdoje (iron ore) esančių kitų metalų. Jei geležies rūdą mums teiktų pati gamta, tai plienas yra paties žmogaus pagamintas produktas, kai toji geležis kaitinama ir specialaus proceso keliu sukietainama — padaroma atsparia. Tiek plieną pavirtusi geležis gali būti panaudojama įvairiems gaminiams, nuo aštrių briaunų reikalaujančių skutimosi peiliukų, paprastų peilių, ligi įvairaus atsparumo, elastingumo metalinių priemonių, geležinkelio bėgių, net ligi magnetinės galios elektrodo. Dažnai plienui suteikiamos kitų metalų priemonės ir jis gauna tokių savybių, kokių negali turėti grynas plienas.

Geležies ir plieno amžius senas. Žmogus sugebėjo dirbdintis geležį jau prieš tris ar keturis tūkstančius metų ir daugiau kaip tūkstantis metų naudoja plieną. Jei anksčiau geležies rūdos sugebėta rasti nedideli kiekiai, tai augant pramonei gaminta vis daugiau geležies ir plieno. Ties rytiniais Viduržemio jūros pakraščiais atsiradusi geležies ir plieno pramonė palaipsniui persikėlė į Vak. Europą ir tik vėliau vadovavimą šiai pramonei perėmė JAV. Nemažos geležies rūdos atsargos, gyventojų aktyvumas, pagaliau, kraštų produktingumas buvo svarbieji veiksniai skatinę tos pramonės augimą Europos kraštuose: Ispanijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Vokietijoje, Švedijoje ir Anglijoje. Visur čia klestėjo geležies ir plieno pramonė dar anksti prieš Amerikos kolonizavimą.

Pirmieji ateiviai, šame krašte, būdami energingi ir pažangios dvasios, greit įsitikino, kad ir Amerika turi palankias sąlygas geležies ir plieno pramonei. Ir jiems buvo gyvas reikšmas paties dirbdintis ne tik ginklų, bet ir paprasčiausių vinis, įrankių, krosnis, pagaliau ir laivų, kurie be geležies neapsieina. Rytinėse valstybėse buvo nedidelės rūdos atsargos ir daugelį metų Massachusetts valst. vadovavo šiai pramonei. Amerikoje vėliau išnaudoti geležies gamybai ir miškai su juose esamais med. anglies ištekliais. Šią anglį, ištyrus, galėjo pakeisti antracito anglis ir koksas ir pagal tai viegamųjų medžiagų išteklius kito

ir geležies pramonės židiniai. Jei ligi 1830 m. didieji šios pramonės centrai buvo krašto rytuose, tai vėliau jie persikėlė į antracito anglies plotus rytinėje Pennsylvanijoje. Čia su jos pagarbėjusiais plieno įmonių miestais: Fulton, Bethlehem, Scranton ir kt. 1856 m. šio antracito srities virto didžiausiu geležies ir plieno centru JAV ir tik vėliau tai pirmenybę paveržė vakarinė Pennsylvanija su savo augstos kokybės kokso anglimi. Panašiai vyko ir vak. Europoje — ir ten toji pramonės šaka iš miškų sričių persikėlė į anglies rajonus.

Šios pramonės augimas žymia dalimi parėjo nuo naujų atradimų, patobulinimų. Pvz., ligi 1855 m. šame krašte geležies gamyba buvo kelis tūkstančius kartų didesnė už plieno produkciją. 1856 m. britų Sir Henry Bessemer'ui atradus procesą, kuriuo pasinaudojant daug geležies tonų per 10 ar 12 min. gali būti paverstomis į plieną. pramonė pasuko tiesiog revoliucijos kryptimi. Geležinkelio bėgiai iš nepatvarių geležinių pakeisti į plieninius ir pramonėje geležį vis daugiau pakeitė plienas. Šiame krašte praktiškai plieno įmonės plienas maišomas su nedideliais kitų metalų kiekiais (vad. alloy procesas). Pvz. plienas gaives mangano kiekį virsta atsparesnis rūdims. Vidutiniai, į kiekvieną JAV pagamintą plieno toną patenka 14,3 sv. mangano. Jei vieną plieno toną papildyti 20 ligi 25 sv. chromo, tai gauname plačiai vartojamą nerūdijantį plieną (stainless steel). Modernioje technikoje neapsieinama be tungsteno (Europoje vad. volfram) — jam esant atspariam karščiui, jo 90% JAV sunaudojama kiekio skiriama didelio greičio įrankių, pvz. grąžtų gamybai. Toliau plieną gaminant panaudojamas nikelis, vanadijus ir daugelis kitų. Tikrumoje, minėtas Bessemer buvo plieno amžiaus pradininku, o tie metodai plieną gerinti sumaišant su kitais metalais (tokių būdų esama tūkstančių) įgalino plieno pramonę pasiekti ypač šiame krašte pasaulį stebinančių augtumų.

Idomu, kad pereitame šimtmečiui Šiaurės Atlanto valstybės — JAV, Anglija, Prancūzija ir Vokietija davė ligi 85% viso pasaulio plieno gamybos, 1925 m. pirmenybę perėjo Amerikai, kuri po 2 pas. karo, 1945-47 m. plieno gamyboje pasiekė reto dydžio. Retas kuris kraštas turi taip didelius kiekius geležies rūdos ir geros rūšies žaliavos — koksines anglies, kaip JAV. Abu šie mineralai randami rytinėje krašto dalyje, kur visai netoli tirštai apgyventos JAV ir Kanados sritys ir didieji vartai eksportui — New Yorko ir kt. uostai.

Kur yra JAV didieji geležies rūdos ištekliai? 94% augstos rūšies rūdos gaunama dviejose srityse, tai Superior ežero sritis ir Birmingham rajonas Alabamos valst. pietuose. Šiaurinė Minnesotos valst. dalis, Superior ežero sritis, gali būti laikoma svarbiausiu gėl. rūdos rajonu pasaulyje, o tų išteklių dydį gali pavaizduoti tai, kad tose dviejose srityse rūdos esama daugiau 6 bilionų ir jos jau išnaudota ne daugiau pusės. Kitas, žymiai smulkesnės rūdos išteklių sritis rasime ir kitose valstybėse, net ligi vakarinių Oregono ir Washingtono, tačiau tik viegamųjų medžiagų išteklius kito

pasigirti tokia didele rūdos gamyba — beveik trečdalis pasaulio produkcijos ir daugiau kaip 80% JAV gamybos. Antrasis pasaulinis ir Korėjos karai gėl. rūdos poreiklavimą nepaprastai pakėlė.

Tą modernųjį auksą — geležies rūdą iškasa įvairiais būdais. Didelė jos išteklų dalis Superior srityje, esanti negiliai nuo žemės paviršiaus, gaunama elektrinių kranų pagalba ir tuoj sukraunama į prekiinius vagonus. Kitur krašte ji iškasa giliai iš žemės. Superior srities rūdą traukiniai atgabenai į Duluth uostą ir čia ji greitai mechanizku būdu patenka į specialius laivus, kurie, būdami pigiausia rūdos transporto priemone pasaulio, pasiekia geležies, plieno įmones pietiniuose Didžiųjų Ežerų pakraščiuose — Chicagos, Cleveland, Buffalo miestus ir aptarnauja pietuose Pittsburghą, Youngstowną, Middletowną ir kt. centrus.

Jei geležies ir plieno pramonė reikalinga anglies ir jei ji tos koksines anglies sunaudoja net daugiau kaip pačios geležies rūdos, tai suprantama, kad tos rūšies pramonė pasirenka vietas, kur daug tos anglies išteklų ir kur pakankamos rinkos. Tokia sritimi krašte yra pietiniai D. Ežerų pakraščiai ir Pittsburgho rajonas — čia susitelkę didžiosios geležies ir plieno įmonės. Jos rūdą gauna iš šiaurės vakarų, o anglį joms tiekia vak. Pennsylvanija, rytinė Ohio dalis ir centrinė bei pietinė Illinois dalys. Čia lengvas ir pagamintų produktų paskirstymas, ypač kai Erie ir Michigan ežerų valstybės turi daugiau kaip 45 mil. gyv. ir čia pat Kanados kaimyninės sritys su 6 mil. gyv. Pats Pittsburgho miestas yra pačioje rytinės Amerikos pramonės širdyje ir labai tinka prekybų paskirstymui. Pietuose, Birminghamo srityje, plieno pramonė nėra labiau išaugusi ir jos gaminiai gabenami į šiaurės rytus.

Kokia yra JAV vieta pasaulinėje plieno gamyboje? Šis kraštas šioje srity pirmąją ir gamina netoli pusės viso pasaulio gamybos. 1951 m. pasaulinė gamyba siekė 224,7 mil. netto tonų, o JAV čia yra prašokusios, savo 1950 m. rekordą (per 96 mil.) ir 1951 m. plieno yra pagaminusios 105,253,219 n. tonų. Marshallio plano, ir iš viso Amerikos pagalbos dėka, Vak. Europos plieno gamyba pastaruoju metu žymiai auga. Po Sov. Rusijos, kuri šioje gamyboje užima antrąją vietą su, spėjama 36 mil. t., toliau iš eilės seka D. Britanija su 17,6 mil., V. Vokietija (14,2), Prancūzija (10,7 mil. n. tonų). Tai 1951 m. duomenys.

Pieno gamybai pasaulyje teikiama nepaprastai didelė reikšmė. Tas vertingasis produktas gali žmonijai būti pražtingas, bet gali atnešti ir išsigelbėjimą. Ir gen. Eisenhowerio 1951 m. liepos 9 d. pasakytais žodžiais, "kol rusai plieno gamina 36 mil. tonų, o Amerika su Europa daugiau kaip 150 mil., kol tai turime savo rankose, tol sovietų galimybės vesti ilgą ir alinamąjį karą yra nedidelės".

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Kokia yra Padėkos Dienos kilmė?

Ji pradėta minėti 1621 m. ateivių Plymouth kolonijoje, kur po bado žiemės pagerbtas derlius. Tautinė šventė šioji diena paskelbta tik Washingtono 1789 m. Prez. F. D. Roosevelt šią šventę buvo paskelbęs trečiąjį lapkričio mėn. ketvirtadienį, tačiau nesutampant su kai kurių gubernatorių paskelbimais, 1941 m. Kongresas paskelbė abiejų rūmų nutarimą, kuriuo Padėkos Diena skelbiama ketvirtąjį lapkričio mėn. ketvirtadienį.

Kiek alkoholių krašte? Apie 4 milijonus. Dr. Jellinek

300 lietuviškų radijo valandų

Dr. M. Colney radio valandos sukaktis

Mūsų tautos siekimams išsivijoje įgyvendinti, greta spaudos, daug padeda lietuviškos radijo valandėlės. Nors jų užimtas lietuviškas darbo baras iš pirmo žvilgsnio gal ne taip pastebimas, tačiau skaičiais lietuviškos radijo valandėlės pralenkia net spaudą. Apskaičiuojama, kad lietuviškų radijo valandelių per įvairias JAV-bių radio stotis klausytojų siekia iš viso iki 250.000. Aišku, jog visą lietuvių išsivijos spaudą bendrai jos tiriažą sudėjus, nei dabar nei ateityje netenka laukti, kad prie to skaičiaus priartėtų.

Kita vertus, lietuviškos išsivijos lietuviškosios radio valandėlės lyg ir papildė spaudą. Kur kartais nepasiekia spausdintas žodis, į ten nuaidi muzikos ar dainos garsai gimtąja kalba. Ir

iš Yale univ. apskaičiavimu, du trečdaliai tų alkoholių pradėjo gerti dar jiems neturint 15 metų.

Kodėl darbe pageidaujamos išsivijos moterys?

Šiuo metu daugiau kaip pusė visų JAV dirbančių moterų yra išsivijos. Vidutinis jų amžius — 37 m. Pagal naujuosius duomenis vis daugiau moterų 35 ir daugiau metų amžiaus siekia darbų. Pasirodo, kad įstaigų viršininkai labiau pageidauja savo valdininkų tarpe turėti išsivijos, 35 ir daugiau metų turinčias moteris. Palyginus su jaunomis merginomis, tos išsivijos moterys labiau yra patenkintos savo darbu, rečiau jį keičia, rodo daugiau atsakingumo jausmo ir daugiau iniciatyvų. Pietuose, Birminghamo srityje, plieno pramonė nėra labiau išaugusi ir jos gaminiai gabenami į šiaurės rytus.

Kiek uranijaus turi JAV? 5,000 tonų. Šio atominės bombos gaminti svarbaus metalo Sov. Rusija turi tik 1,200 tonų, Rytų Vokietijoje yra 600 tonų ir Čekoslovakijoje 200 tonų. Visas laisvasis pasaulis turi 35,000 tonų. Didžiausi uranijaus ištekliai randami Belgų Kongo, Afrikoje (20,000 t.) ir Kanadoje (per 10,000 t.).

Parengė V. AI.

jei savo atliekia, nors ne apčiuopiamai, bet jaučiamai ir suprantamai.

Vienas iš tokių lietuviškosios radijo valandelių, jei taip galima išsivijos, būtent, Dr. M. J. Colney vadovaujama lietuviška radijo programa (Lithuanian medicines), Waterbury, mini savo 300 programų, ir greitai jau 6 metų veiklos sukaktį.

Lietuviška radijo programa kas savaitę šeštadieniais Waterbury transliuoti pradėta iš stoties WWCO, 1240 kc. 1947 m. kovo 8 d. Pradžioje kas šeštadienį po 30 min., bet vėliau padidinta ir dabar siekia jau visą valandą. Kol buvo trumpesnė programa, kasmet vasario 16 d. proga būdavo specialūs Lietuvos nepriklausomybės paminėjimo pusvalandžiai. Savaitinę programą patalpinus, dabar nepriklausomybės ir kitų Lietuvos švenčių bei sukaikių minėjimai įjungti į nuolatinę programą.

Visą laiką lietuvių radijo programą gyvu žodžiu perduoda Dr. M. J. Colney, jam talkininkaujant anksčiau Ch. Kuliu, H. Vilkaiviui, Vl. Varneckui, o dabar nuolatiniai — Br. Dūdai. Lietuviška radijo programa nepaprastai nepaminėjusi reikšmingų mūsų tautai įvykių. Kartais atliekamos, svarbesnėmis įvykiams paminėti, specialios valandėlės, kaip Lietuvos kariuomenės ir kt. Programa patalpinama lietuviškų plokštelių muzika, deklamacijomis, pranešimais, skelbimais, kalbomis lietuviškais reikalais ir t.t. Nuo šių metų pradžios įvesta naujas dalykas, tai spaudos apžvalga, pavadinata "Kas naujo spaudoje ir gyvenime", kurią pateikia J. Antanaitis. Laikas nuo laiko programoje dalyvauja ir vietos lietuviškosios mokyklos, su savo pasirodymais, anksčiau vadovaujant V. Varneckui, o dabar lietuviškosios mokyklos vedėjui A. Koncei ir mokytojams padedant.

Atsilankius Waterbury kokiame nors žymesniame veikiui, nepaprastai proga suteikti jam žodį per lietuvišką radijo programą. Tuo būdu, lietuviška radijo programą pajavina Waburberio kolonijos gyvenimą. O tuo pačiu gimtąja kalba radio bangomis kiekvienam primena, jog "Lietuviai esame mes gimę,

lietuviams ir turime būti..." Amerikiečiams gi primena, kad Waterbury gyvena gausiai lietuvių, kurie nepamiršta ir brangina savo gimtąją lietuvių kalbą.

Lietuviška radijo programa, žinoma, nuolat tobulinama ir kiek įmanoma, prisitaikoma prie klausytojų skonio. Bet ne visada tatau yra lengva, nes klausytojų skoniai yra labai įvairūs ir skirtingi. Pavyzdžiui, dažnas senosios kartos lietuvis pageidauja daugiau transliuoti polkų, o tuo tarpu naujieji ateiviai — daugiau lietuviškumo... Tenkinant pastarųjų pageidavimus, aišku, tenka žiūrėti, kad nenustojus ir pirmųjų klausytojų. Tačiau Waterburio lietuviškos programos vedėjams pasiseka tuos pageidavimus suderinti taip, kad jų perduodama programa tikrai būna kolonijos lietuviška valanda.

J. A.

ALTS REMIA LITUANISTIKOS MOKYKLĄ

Paskutiniame ALTS Waterburio skyriaus susirinkime vietos šeštadieninei lituanistikos mokyklai paskirta 25 dol. pašalpa. Ankstybesniais metais Tautinė Sąjunga lituanistikos mokyklai skirdavo 50 dol. pašalpos. Tiek pat būtų skirta ir šiais metais, tačiau dabar susidėjo naujos aplinkybės, būtent, įsteigė AL Bendruomenės apylinkę, kurios vienas pirmųjų uždavinių yra lietuviškos išlaikymas bei lituanistinis švietimas. Taigi, bendruomenės apylinkė pirmoji turėtų sušlepti ir šeštadieninę lituanistikos mokyklą. Bet ligi šiol bendruomenė tik pasiskelbė, kad

lituanistikos mokykla remis, o praktiškai tos piniginės paramos dar nesulaukė.

Tautinė Sąjunga yra pirmoji organizacija Waterbury, kuri realią paramą šeštadieninei mokyklai suteikė, ir ne žodžiais, o darbais. Lauktina ir iš kitų vietos organizacijų panašios paramos, ypač iš tų, kurios jaučiasi gausios, turinčios dominuojančią daugumą.

KARIUOMENĖS ŠVENTES MINĖJIMAS

Kariuomenės šventės minėjimą suruošė vietos Ramovės skyrius. Išvakarėse per Dr. M. J. Colney vadovaujamą lietuvišką radijo programą buvo kariuomenės valandėlė. Sekmadienį buvo pamaldos, viešas Lietuvos kariuomenės minėjimas salėje ir vakarė su proga pobūvis. J. A.

Sydnėje gyveną Neo-Lithuanianai jau treji metai išlaiko tradiciją — kiekvienais metais atšvenčia korporacijos metinę šventę. Šiais metais šventė buvo švenčiama drauge su Filiae-Lithuanian korporantėmis. Šiuo metu Sydnėje priskaitoma ligi 15 buvusių korporančių — korporantų.

Šventės išvakarėse — šeštadienį, įvyko alutis — arbatėlė. A. Žukausko kavinėje. Grojant lietuviškai kapelai Filijos ir Neo-Lithuanian praleido kelias jaukias valandas.

Sekmadienį (11. 9) korporantai dalyvavo lietuviškose pamaldose. Sydnėjaus lietuvių kapelionas kun. P. Butkus pasakė šventei kiek pritaikintą pamokslą.

VILTIS

laukia jūsų
talkos!

GERIAUSIA DOVANA

Artėja Kalėdos ir Nauji Metai. Geriausia dovana yra lietuviška knyga. TREMTIES leidyklos išleistas knygos, gaunamos DIRVOJE ir kitoje atstovybėse:

Igno Šeinaus "Kuprelis", kaina 2 dol.
Vytauto Alanto romanas "Pragaro Pošvaistės", 430 pusl., kaina 3,5 dol.

R. Spalio novelės "Didžiosios Atgailos", kaina 3,5 dol.
Jurgio Savickio romanas "Šventoji Lietuva", kaina 3 dol.

R. Spalio nepaprastos intrigos jaunimui ir senimui apysaka "Gatvės Berniuko Nuotykių", 508 ps., kaina 5 dol.

Visos TREMTIES leidyklos išleistos knygos įrištos drobėje. Tai gražus bibliotekos papuošimas ir geriausias pasirinkimas dovanoms.

ISIGYKITE VERTINGUS LIETUVIŲ DIENŲ LEIDINIUS

"Lietuvių Tautos Kelias", prof. M. Biržiškos \$3.00
"Varpai Skamba", St. Būdavo apysaka \$2.00
"Žemė", poezijos antologija \$4.00

Knygos gaunamos: "Dirvos" redakcijoje, 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio, spaudos kioskuose ir leidykloje: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

TUOJ ISIGYKITE NAUJĄ

Balio Gaidžiūno
knyga

VIENERI METAI IR VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 ps. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

YOU Can Pass this
**Smooth Shave
Test**
EVERY TIME

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIPIUS

AMERIKOS LIETUVIŲ "VAISKAS"

Dalyvaudamas Clevelande Lietuvos Kariuomenės šventės minėjime, išsklausęs pranešimo apie kariuomenės įsteigimą (lapk. 23, 1918 metais), mintimi persikėlė į Karo Muziejų Kaune, kur 1935 metais lankydamsis mačiau keturius "Amerikos lietuvių karių uniformų" manikenus.

Iš minėjimo grįžęs, pavarčiau A. Šapokos Istoriją, ir joje, p. 648, skaitau: "Prieš keletą dešimčių metų Amerikos lietuviai buvo pradėję organizuoti ir savo kariuomenę, kurią ketino reikauti esant perkelti į Lietuvą. Jos buvo organizuojamos net kelios divizijos..."

Tame pat pusl. įdėta ir nuotrauka tų keturių Karo Muziejuje buvusių manikėnų, po kuria rašoma: "Amerikos lietuvių karių uniformos dr. Al. M. Račkaus muziejuje".

Kadangi istorijoje pasakytą, kad savo kariuomenę Amerikos lietuviai buvo pradėję organizuoti "prieš keletą dešimčių metų", peržvelgiau mintimis virš 40 metų Amerikoje pergyventą laikotarpį, ir tikrai, Amerikoje prieš 40 metų jau buvo šios istorijoje minimos "Lietuvių kariuomenės" "divizijos".

Pačiame Clevelande, veikė "Vytauto Didžiojo Gvardija" ir "Šv. Kazimiero Gvardija" su savo "generolais". Kaip šapokos istorijoje sakoma, tie "kareiviai" buvo mokomi.

Taigi, ką ten Lietuvos kariuomenės vadų pasigyrimas apie sukuriamą Lietuvos kariuomenės kaip Amerikos lietuviai turėjo Lietuvos kariuomenę jau "prieš keletą dešimčių metų"! Tokių "divizijų" kaip istorijoje pabrėžiama, radosi įvairiose didesnėse kolonijose.

Bet čia ir baigiasi to "lietuviško vaisko" istorija, kiek liečia jo "perkėlimą" į Lietuvą reikauti esant, ir tai yra tokia "antis", įtartiną į Lietuvos Istoriją, kokios tik galima būtų tikėtis iš dr. Al. M. Račkaus, kuriam pavyko suklaidinti ir Karo Muziejaus vadovybę, kad leido tokius manikėnus, kaip Amerikos lietuvių "vaisko" pavyzdžius, ten išstatyti, ir istorijos rašytojus, kurie taip lengvatikiškai tai pažymi, kaip tikrą faktą. Kurie tam pridavę svarbos būdami Lietuvoje, dabar Amerikoje būdami galit patikrinti dalyką vietoje, ir ateietyje, leidžiant Lietuvos istorijos naują laidą šią sensaciją išbraukti.

Tas dr. Račkaus Amerikos lietuvių "vaiskas" tikrovėje buvo štai kas: atvykę Amerikon jaunai Lietuvos kaimo berniukai, čia rado įvairias Masonų, Kolumbo Vyčių ir kitokias organizacijas, devinišias įvairiausias paradines uniformas. Amerikiečių pamėgdžiojo kitų tautų grupės, ėmėsi pamėgdžioti ir lietuviai, ir suorganizavę savo pasirinktais pavadinimais "gvardijas", įsigijo uniformas. Pabėgę nuo tarnavimo carui ir dėvėjimo rusiškos paprastos uniformos, čia galėjo dėvėti uniformas apkabintas įvairiais blizgučiais, prie šono prisikabinti kardą, ant peties užsidėti šautuvą, ir niekam nei gero!

Kuri "gvardija" buvo šventojo vardu, jos nariai gaudavo Velykų naktį pastovėti bažnyčioje prie Grabo. "Gvardijos" dalyvaudavo amerikoniškų ir lietuviškų švenčių ir iškilnių progų paraduose gatvėse (kaip Žalgirio kovos 500 metų minėjime 1911 metais).

Tačiau nei viena tokia "divizija" arba "gvardija" neturėjo minties persikelti į Lietuvą. Priešingai, kai tokia proga artėjo, 1917 metais Amerikai įstojo į I pasaulinį karą, pasklidus

gandams pačių "gvardiečių" tarpe, kad turintieji uniformas vyrai bus tuoj imami kariuomenėn, tas mūsų "vaiskas" skubiai naikino savo žaislinius šautuvus, kardus, degino uniformas, ir trumpiausiu laiku demobilizavosi...

Tiesa, nuo tarnavimo Amerikos kariuomenėje jie vistiek neišsiskuto, buvo šaukiami, gavo uniformas, važiuojo į Europą ir ten kariavo, vieni žuvo, kiti grįžo. Buvo nemaža lietuvių karių, kurie karui pasibaigus prašėsi leisti jiems parvažiuoti Lietuvon (nes ten pat pašonėje buvo), bet tokių leidimų jiems nedavė. Grįžę Amerikon, nei vienas iš tų "keleto divizijų" karys nepasistūlė į Lietuvą važiuoti, nors Lietuvai pradėjus karus dėl Neriklausomybės tokia pagalba buvo labai reikalinga.

Po karo čia buvo pradėta organizuoti Lietuvos Sargų Sąjunga, ir kitos grupės norint sudaryti iš lietuvių veteranų Lietuvai pagalbą, bet išvažiuo, be rodo, tik apie 20 vyrų, tarp jų ir Steponas Darius, tačiau, tikriausia, nė vienas jų nebuvo buvęs to garsaus Amerikos lietuvių "vaisko" nariai, ir nė vienas nepadarė noro Lietuvon persikelti, kaip istorija klaidingai nusako.

Jie pinigais ir kitokiais būdais Lietuvą rėmė, dirbo, kad Lietuvai pripažinimą išgautų, tačiau niekad negalvojo ir nematė persikelti į Lietuvą, nors reikalas buvo ir didžiausias.

Taigi, ši Lietuvos istorijoje klaidą privalo būti atitaisyta, ypač kad mano kalbami dalykai galimi labai lengvai dabar patikrinti.

EISENHOWER DEŠIMTAS

Gen. Eisenhower, laimėjęs rinkimus, tampa dešimtas prezidentas iš eilės, turįs generolo laipsnį, pradedant nuo Jurgio Washingtono. Iš viso Amerikai prezidentavo 32 asmenys nuo 1789 metų, kai Jurgis Washingtonas buvo išrinktas pirmutiniu prezidentu. Prezidentavimo terminais einant, Truman skaitosi 41-mą terminą baigęs, nes 11 prezidentų tarnavo po du terminus, o F. D. Roosevelt net keturis.

Eisenhower bus 33-čias kaip asmuo ir jo terminas skaitysis 42-ras. Ne visi prezidentai išbuvo pilnus savo terminus, nes iš 32 asmenų septyni mirė arba buvo nužudyti pareigų metu. Pz., prezidentas Harrison (užėmęs tarnybą kovo 4 1841), mirė prezidentavęs vos vieną mėnesį. Zachary Taylor (1849) mirė iš tarnavęs 1 metus, 4 mėn. Lincoln (1861) nužudytas iš tarnavęs keturis metus ir 1 mėnesį (išrinktas ir inauguruosiant antiram terminui, bal. 10, 1865). Garfield (1881), nužudytas liepos 2, 1881, prezidentavęs 6½ mėn. McKinley (1891), nužudytas rugs. 14, 1901, prezidentavęs antro termino 6 mėnesius. Mirė prezidentaudami: Warren Harding (1921) iš tarnavęs 2 metus, 5 mėn., rugp. 2, 1923, ir F. D. Roosevelt (1932), išrinktas ketvirtam terminui, bal. 12, 1945.

Išskaitant Jurgį Washingtoną, kuris buvo išrinktas generolu nepriklausomybės karui vadovauti, penki prezidentai buvo karjeros generolais: Jackson (išrinktas prezidentu 1829), Harrison (1841), Taylor (1849) ir Grant (1869).

Eisenhower yra šeštas karjeros generolas, kuriam prisijėjo išsivikyti iš uniformos ir kandidatuoti į prezidentus.

Taylor karinėje tarnyboje išbuvo 11 metų, Grant net 40 metų. Jis pragarsėjo kaip nugalėtojas pietinių valstybių ir laimėtojas Amerikos pilietinio karo (karas baigtas bal. 9, 1865).

KETVIRTAS RĖMĖJŲ BŪRELIS

Paskutiniu metu suorganizuotas dar vienas rėmėjų būrelis Vasario 16 d. gimnazijos mokiniams Vokietijoje globoti. Tai jau ketvirtas iš eilės rėmėjų būrelis šioje vietoje, neskaitant Lietuvių Tarybos birželio liūdnųjų įvykių minėjimo proga pasiūstų per Balfą gimnazijai 140 dol. Vadinasi, 80 vietos lietuvių pasiryžo savo nuolatiniams įnašais prisidėti prie vienintelės lietuvių gimnazijos išlaikymo. Pagal skaičius dydį tai labai gražus skaičius! Jame yra 56 tremtiniai ir 24 senieji ateiviai ar čiagimiai.

Paskutinį rėmėjų būrelį organizuojant, buvo kreiptasi į visus lietuvius biznierių, kviečiant juos prisidėti prie šio reikšmingo darbo. Iš jų sutiko reguliariai remti Vasario 16 d. gimnaziją šie: P. Vaičiūnas, P. Kedis, Dugay's Package Store, V. Zinkevičius, Samulis, Budris ir V. Tamošaitis. Kai kurie jų, kaip P. Vaičiūnas, P. Kedis ir Dugay's Package Store, iš karto įmokėjo savo įnašus už visus metus. Į šį būrelį įsijungė ir senoji ateivė St. Vaitkienė, motina Dr. A. Vaitkaus, kuris yra vienintelis profesionalas, dalyvaujantis lietuvių veikloje. Kiti būrelio nariai yra tremtiniai: J. Ludavičius, P. Šliažas, Edv. Eitavičius, Aleks. Padagas, J. Čiūnėlis, K. Klabis, M. Gedgaudas, A. Eikinas, A. M., Vyt. Zinkevičius, J. Spakevičius ir A. Bačiulis.

Anksčiau susorganizuotų rėmėjų būrelių kai kuriems nariams išvykus kitur gyventi, į jų vietas įsijungė I. Kisauskaitė, Br. Gedgaudas ir J. Labukas. Savo laiškuose Vasario 16 d. Grant buvo augštai iškilęs kaip karo vadas, tačiau jo valdymo laikotarpis buvo nevykęs, tiesiog skandalingas, nors ne iš jo tiesioginės kaltės.

Kiti penki generolai buvo to laipsnio pasiekę įvairiais sumetimais, ir prezidentais pateko vėliau, po jų tarnybų, pasižymėję veikumu partijoje.

Karo su Meksika metu generolas Pierce buvo prastas generolas ir vėliau nevykęs kaip prezidentas (1853). Kiti generolai prezidentai buvo: Rutherford Hayes (1877), James Garfield (1881), Chester Arthur (1881, po Garfieldo nužudymo), ir Benjamin Harrison (1889).

Pažymėtina, kad Amerika, turėjusi penkis karus su užsieniais, eilę karų su indėnais, ir vieną savo pilietinį karą, — su užsienio karus pradėjo ne generolų prezidentavimo terminais. Generolai prezidentaudami priešinosi laikymui didelių pastovių kariuomenių. Užsiliko legenda, kad Amerikos kariuomenės pergyveno pačius savo juodžiausius laikotarpius buvusių keturių pilietinio karo generolų prezidentavimo metais — Grant, Hayes, Garfield ir Harrison.

Teodoras Roosevelt, prezidentavęs nuo 1901 iki 1909 m., buvo paskutinis karinis vadas, kuris pagarsėjo karo su Ispanija laikotarpiu, bet pasiekė tik pulkininko laipsnį.

Truman, kaip paprastas karys, I pasaulinio karo metu pasiekė artilerijos kapitono laipsnį. Po Teodoro Roosevelt sekė eilę prezidentų William Taft, Woodrow Wilson, Warren Harding, Calvin Coolidge, Herbert Hoover ir F. D. Roosevelt, kurie daugumoje buvo teisininkai, tik Harding laikraštlininkas, Hoover inžinierius.

Prezidentas James Buchanan (1857) tarnavo paprastu kareiviu 1812-15 metų kare su Britanija.

Brocktono lietuviai veikia

gimnazijos vadovybė ir globojamieji mokiniai jautriai dėkoja rėmėjams ir patikina, kad dėdami į tą gimnaziją ir jos mokinius vilčių neapvils.

Vietos lietuviai pasirodė labai jautrūs vienintėlis lietuviškosios gimnazijos išlaikymo atžvilgiu. Dar prie rėmėjų būrelių organizavimo jie rinko tai gimnazijai aukas pagal Vargo mokyklos kvitus ir ženklelius. Tuomet P. Vaičiūnas, senasis ateivis, biznierių, gilus patriotas, paaukojo gimnazijai \$50.00. Dabar jis vėl prisidėjo prie rėmėjų būrelio, įmokėdamas savo įnašą už visus metus.

ROBŲ VAJUS TREMTINIAMS

Kaip pernai, taip ir šiemet Lietuvių Taryba paskelbė rūbų vajų likusių Europoje tremtinių naudai. Perna buvo surinkta 863 svarai gana gerų rūbų ir avalynės. Šiemet pasiryžta ir tikimasi dar daugiau surinkti. Vajus tėsiai ligi Naujų Metų. Rūbai ir avalynė priimami kiekvieną dieną nuo ankstyvaus ryto ligi vėlaus vakaro A. Strumskio laimėjimo, kurio daugumą sudarė ateiviai, ištikimi savo Tėvynei ir solidarūs su tais jos šūnimis, kurie nenulstamai dirbo ir tebedirba, kad gimtoji žemė alsuotų laisve ir žydėtų.

I rūbų vajaus komisiją išrinkti: P. Viščinis, K. Jurgeliūnas, M. Tubis ir A. Akstinas. Komisija ragina ne tik vietas, bet ir apylinkės lietuvius paremti vykdant rūbų vajų savo aukomis rūbais. Iš tikrųjų šis vajus yra gera proga net tolimesnių vietovių lietuviams paremti savo nelaimingus tautiečius — ligonius, senelius, moteris ir vaikus bent tuo, kas sau nęhtinai reikalinga.

Šio vajaus iniciatyvos ėmėsi Lietuvių Taryba, nor tai nėra tiesioginis jos uždavinys, kadangi Balfos skyriai čia neveikia jau kelintai metai, o negalincius iš Europos išemigruoti lietuvių tremtinius reikia remti.

Surinkti rūbai ir avalynė bus perduoti Balfos centrui, kuris persiųs juos į Europą ir paskirstys

tiems tremtiniais, kurie jų labiausiai reikalingi.

PASVEIKINO PROF. M. BIRŽISKA

Iš Vilniaus krašto kilę lietuvių pasveikino prof. M. Biržišką minimo jo 70 metų amžiaus jubiliejaus proga. Sveikinimas pasijustas Vilniaus krašto Lietuvių Sąjungos Bostono - Brocktono skyriaus vardu. Jubiliatui palinkėta sulaukti grįžimo į Tėvynę, kuriai jis skyrė visą savo energiją, darbą ir gyvenimą. Drauge su pasveikiniu Jubiliatui pasiūsta kukli 60 dol. dovanelė.

Dėkodamas už sveikinimą ir dovanėlę, Jubiliatas išsklė daug minčių ir sumanymų dėl tolimesnės kovos už Lietuvos laisvę visose jos etnografinėse srityse, o ypač dėl reikalo budėti Vilniaus sargyboje.

Atskirai Jubiliatą pasveikino dar ALT Sandaros 24-oji kuopa, pasiūsdama dovanų 25 dol. Šio pasveikinimo nutarimas entuziastingai priimtas kuopos narių susirinkime, kurio daugumą sudarė ateiviai, ištikimi savo Tėvynei ir solidarūs su tais jos šūnimis, kurie nenulstamai dirbo ir tebedirba, kad gimtoji žemė alsuotų laisve ir žydėtų.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ BROOKLYNE

Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimas Brooklyne praėjo nepaprastai iškilmingai ir nuotaikingai. Dalyvavo apie 1000 žmonių. Generolas Plechavičius buvo sutiktas ir palydėtas entuziastingomis ovacijomis ir jo kalba buvo daug kartų pertraukta gausiais plojimais. Clevelando AŽUOLAI, sutikti palankiai, bet pradžioje kiek rezervuoti, programos gale susilaukė sunkiai benuraminamų ovacijų. Nors tai buvo jau ketvirta programos eilės valanda, publika labai nenomomis sutiko su faktu, kad programa jau baigta.

Lapkričio pabaigoje, parapijos salėje, įvyko šeštadieninės mokyklos suruoštas vakaras. Programą išpildė buvusieji ir dabartiniai mokyklos mokiniai ir mokinės — jaunieji menininkai.

Mokyklos vedėjas mok. K. Dulyš savo trumpame žodyje pabrėžė, jog mokyklai labai svarbu, kad iš jos išeję mokiniai, kuriems nebus lemta sugrįžti į savo gimtąjį kraštą, kad jie gyvenime laisvai vartotų ne tik anglų, bet ir lietuvių kalbas, atseit, kad jie būtų dvikalbiai žmonės. Ir kad lietuvių kalbą mokėtų vartoti ne tik ryšio palaikymui, kiek tautinio atsparumo ugdymui ir gavinimui.

Pirmąją programos dalį atliko pianistės G. Leonienės piano studijos mokinės, paskambindamos po dvi gražias lietuviškas daineles. Buvo pašokta baletas, padeklamuota pora eilėraščių, paskaityta savos kūrybos ir pabaigai jaunimas pašoko du tautinius šokių.

Pažymėtina, kad programa buvo atlikta gražiai ir skoningai. Pasibaigus programai vyko šokiai ir užkandžių bufetė.

Uolų ir rūpestingų rengėjų tarpe buvo matyti: Šilgalienė, Noreikienė, Dulyš, Leonas, Noreika, Bakanauskas ir kt.

Kariuomenės šventės minėjimas, lapkričio mėn. 23 d., buvo pradėtas šv. Alfonso parapijos bažnyčioje pamaldomis. Mišias laikė ir tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Pijus Dambrauskas. Pamaldų metu bažnyčioje giedojo Lietuvos Valst. Operos solistas Ipolitas Nauragis.

Oficialioji ir meninė dalys vyko parapijos salėje.

Garbės prezidiumą sudarė prel. Mendelis, pulk. Škirpa, vietos legionierių posto atstovas N. Rastenis, savanoris — dviejų vyties kryžių kaval. Tamšauskas ir savan. Petrusis. Minėjimas pradėtas J.A.V. ir Lietuvos Himnais. Invokaciją paskaitė kun. Dambrauskas. Po atidaromosios K. Pažemėno kalbos, kiek ilgesnį pranešimą apie Lietuvos kariuomenę padarė M. Karaša. O apie ateities uždavinius E. Sližys. Taipogi labai įdomių min-

čių pasakė pulk. Škirpa. Po jos salėje, įvyko šeštadieninės mokyklos suruoštas vakaras. Programą išpildė buvusieji ir dabartiniai mokyklos mokiniai ir mokinės — jaunieji menininkai.

Mokyklos vedėjas mok. K. Dulyš savo trumpame žodyje pabrėžė, jog mokyklai labai svarbu, kad iš jos išeję mokiniai, kuriems nebus lemta sugrįžti į savo gimtąjį kraštą, kad jie gyvenime laisvai vartotų ne tik anglų, bet ir lietuvių kalbas, atseit, kad jie būtų dvikalbiai žmonės. Ir kad lietuvių kalbą mokėtų vartoti ne tik ryšio palaikymui, kiek tautinio atsparumo ugdymui ir gavinimui.

Pirmąją programos dalį atliko pianistės G. Leonienės piano studijos mokinės, paskambindamos po dvi gražias lietuviškas daineles. Buvo pašokta baletas, padeklamuota pora eilėraščių, paskaityta savos kūrybos ir pabaigai jaunimas pašoko du tautinius šokių.

Pažymėtina, kad programa buvo atlikta gražiai ir skoningai. Pasibaigus programai vyko šokiai ir užkandžių bufetė.

Uolų ir rūpestingų rengėjų tarpe buvo matyti: Šilgalienė, Noreikienė, Dulyš, Leonas, Noreika, Bakanauskas ir kt.

Kariuomenės šventės minėjimas, lapkričio mėn. 23 d., buvo pradėtas šv. Alfonso parapijos bažnyčioje pamaldomis. Mišias laikė ir tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Pijus Dambrauskas. Pamaldų metu bažnyčioje giedojo Lietuvos Valst. Operos solistas Ipolitas Nauragis.

Oficialioji ir meninė dalys vyko parapijos salėje. Garbės prezidiumą sudarė prel. Mendelis, pulk. Škirpa, vietos legionierių posto atstovas N. Rastenis, savanoris — dviejų vyties kryžių kaval. Tamšauskas ir savan. Petrusis. Minėjimas pradėtas J.A.V. ir Lietuvos Himnais. Invokaciją paskaitė kun. Dambrauskas. Po atidaromosios K. Pažemėno kalbos, kiek ilgesnį pranešimą apie Lietuvos kariuomenę padarė M. Karaša. O apie ateities uždavinius E. Sližys. Taipogi labai įdomių min-

čių pasakė pulk. Škirpa. Po jos salėje, įvyko šeštadieninės mokyklos suruoštas vakaras. Programą išpildė buvusieji ir dabartiniai mokyklos mokiniai ir mokinės — jaunieji menininkai.

Mokyklos vedėjas mok. K. Dulyš savo trumpame žodyje pabrėžė, jog mokyklai labai svarbu, kad iš jos išeję mokiniai, kuriems nebus lemta sugrįžti į savo gimtąjį kraštą, kad jie gyvenime laisvai vartotų ne tik anglų, bet ir lietuvių kalbas, atseit, kad jie būtų dvikalbiai žmonės. Ir kad lietuvių kalbą mokėtų vartoti ne tik ryšio palaikymui, kiek tautinio atsparumo ugdymui ir gavinimui.

Pirmąją programos dalį atliko pianistės G. Leonienės piano studijos mokinės, paskambindamos po dvi gražias lietuviškas daineles. Buvo pašokta baletas, padeklamuota pora eilėraščių, paskaityta savos kūrybos ir pabaigai jaunimas pašoko du tautinius šokių.

Pažymėtina, kad programa buvo atlikta gražiai ir skoningai. Pasibaigus programai vyko šokiai ir užkandžių bufetė.

Uolų ir rūpestingų rengėjų tarpe buvo matyti: Šilgalienė, Noreikienė, Dulyš, Leonas, Noreika, Bakanauskas ir kt.

Kariuomenės šventės minėjimas, lapkričio mėn. 23 d., buvo pradėtas šv. Alfonso parapijos bažnyčioje pamaldomis. Mišias laikė ir tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Pijus Dambrauskas. Pamaldų metu bažnyčioje giedojo Lietuvos Valst. Operos solistas Ipolitas Nauragis.

Oficialioji ir meninė dalys vyko parapijos salėje. Garbės prezidiumą sudarė prel. Mendelis, pulk. Škirpa, vietos legionierių posto atstovas N. Rastenis, savanoris — dviejų vyties kryžių kaval. Tamšauskas ir savan. Petrusis. Minėjimas pradėtas J.A.V. ir Lietuvos Himnais. Invokaciją paskaitė kun. Dambrauskas. Po atidaromosios K. Pažemėno kalbos, kiek ilgesnį pranešimą apie Lietuvos kariuomenę padarė M. Karaša. O apie ateities uždavinius E. Sližys. Taipogi labai įdomių min-

čių pasakė pulk. Škirpa. Po jos salėje, įvyko šeštadieninės mokyklos suruoštas vakaras. Programą išpildė buvusieji ir dabartiniai mokyklos mokiniai ir mokinės — jaunieji menininkai.

Mokyklos vedėjas mok. K. Dulyš savo trumpame žodyje pabrėžė, jog mokyklai labai svarbu, kad iš jos išeję mokiniai, kuriems nebus lemta sugrįžti į savo gimtąjį kraštą, kad jie gyvenime laisvai vartotų ne tik anglų, bet ir lietuvių kalbas, atseit, kad jie būtų dvikalbiai žmonės. Ir kad lietuvių kalbą mokėtų vartoti ne tik ryšio palaikymui, kiek tautinio atsparumo ugdymui ir gavinimui.

Pirmąją programos dalį atliko pianistės G. Leonienės piano studijos mokinės, paskambindamos po dvi gražias lietuviškas daineles. Buvo pašokta baletas, padeklamuota pora eilėraščių, paskaityta savos kūrybos ir pabaigai jaunimas pašoko du tautinius šokių.

Pažymėtina, kad programa buvo atlikta gražiai ir skoningai. Pasibaigus programai vyko šokiai ir užkandžių bufetė.

Uolų ir rūpestingų rengėjų tarpe buvo matyti: Šilgalienė, Noreikienė, Dulyš, Leonas, Noreika, Bakanauskas ir kt.

Kariuomenės šventės minėjimas, lapkričio mėn. 23 d., buvo pradėtas šv. Alfonso parapijos bažnyčioje pamaldomis. Mišias laikė ir tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Pijus Dambrauskas. Pamaldų metu bažnyčioje giedojo Lietuvos Valst. Operos solistas Ipolitas Nauragis.

Oficialioji ir meninė dalys vyko parapijos salėje. Garbės prezidiumą sudarė prel. Mendelis, pulk. Škirpa, vietos legionierių posto atstovas N. Rastenis, savanoris — dviejų vyties kryžių kaval. Tamšauskas ir savan. Petrusis. Minėjimas pradėtas J.A.V. ir Lietuvos Himnais. Invokaciją paskaitė kun. Dambrauskas. Po atidaromosios K. Pažemėno kalbos, kiek ilgesnį pranešimą apie Lietuvos kariuomenę padarė M. Karaša. O apie ateities uždavinius E. Sližys. Taipogi labai įdomių min-

čių pasakė pulk. Škirpa. Po jos salėje, įvyko šeštadieninės mokyklos suruoštas vakaras. Programą išpildė buvusieji ir dabartiniai mokyklos mokiniai ir mokinės — jaunieji menininkai.

Mokyklos vedėjas mok. K. Dulyš savo trumpame žodyje pabrėžė, jog mokyklai labai svarbu, kad iš jos išeję mokiniai, kuriems nebus lemta sugrįžti į savo gimtąjį kraštą, kad jie gyvenime laisvai vartotų ne tik anglų, bet ir lietuvių kalbas, atseit, kad jie būtų dvikalbiai žmonės. Ir kad lietuvių kalbą mokėtų vartoti ne tik ryšio palaikymui, kiek tautinio atsparumo ugdymui ir gavinimui.

Pirmąją programos dalį atliko pianistės G. Leonienės piano studijos mokinės, paskambindamos po dvi gražias lietuviškas daineles. Buvo pašokta baletas, padeklamuota pora eilėraščių, paskaityta savos kūrybos ir pabaigai jaunimas pašoko du tautinius šokių.

Pažymėtina, kad programa buvo atlikta gražiai ir skoningai. Pasibaigus programai vyko šokiai ir užkandžių bufetė.

Uolų ir rūpestingų rengėjų tarpe buvo matyti: Šilgalienė, Noreikienė, Dulyš, Leonas, Noreika, Bakanauskas ir kt.

Kariuomenės šventės minėjimas, lapkričio mėn. 23 d., buvo pradėtas šv. Alfonso parapijos bažnyčioje pamaldomis. Mišias laikė ir tai dienai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Pijus Dambrauskas. Pamaldų metu bažnyčioje giedojo Lietuvos Valst. Operos solistas Ipolitas Nauragis.

Oficialioji ir meninė dalys vyko parapijos salėje. Garbės prezidiumą sudarė prel. Mendelis, pulk. Škirpa, vietos legionierių posto atstovas N. Rastenis, savanoris — dviejų vyties kryžių kaval. Tamšauskas ir savan. Petrusis. Minėjimas pradėtas J.A.V. ir Lietuvos Himnais. Invokaciją paskaitė kun. Dambrauskas. Po atidaromosios K. Pažemėno kalbos, kiek ilgesnį pranešimą apie Lietuvos kariuomenę padarė M. Karaša. O apie ateities uždavinius E. Sližys. Taipogi labai įdomių min-

WE GOT 'EM!

NEW

1953 CROSLEYS

COME SEE THEM TODAY! and you'll agree You can see it BETTER on a CROSLEY

only \$199.95 Including Federal Tax and Full-Year Warranty!

ONE OF 19 NEW MODELS • BIG-SCREEN TABLE TV Full-room vision... sharp, clear picture in all television Crosley full-year warranty covers both the chassis parts and the big picture tube! Cabinet shown is rich mahogany-finished wood... Available also in blond-finished wood at NO additional cost!

GET A DEMONSTRATION-EASY CREDIT TERMS AT

SUOPIS FURNITURE 6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

NAUJIENA VAIKŲ

LITERATŪROJE

Tik ką iš spaudos išėjo knyga mažiesiems vaikų rašytojo Vytes Nemunėlio ir foto menininko Vytauto Augustino "Po Tėvyinės dangum".

Vytautas Augustinas sumontavo seriją vaizdų iš Lietuvos miestų, istorinių vietų, sodybų, gamtos ir vaikų gyvenimo. Vaikų rašytojas Vytė Nemunėlis davė tiems vaizdams turinį. Čia tikrovė, istorija ir pasaka. Visa taip tikra, kad netikėti neleidžia tekstą papildančios tikrų vietų ir vaizduojamų asmenų fotografijos. Tokio pobūdžio knygų vaikams mūsų literatūroje dar nebuvo. Tai puikus vaizdų ir žodžių, meninės formos ir auklėjančio turinio kūrinys.

Knyga išleista dviem spalvomis ir gražiai įrišta į kietus apdarus. Kaina tik \$2.—

Užsakymus su pinigais siųsti:

POVILAS ALISAUSKAS, 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.

Patark ir kalmynui,

kad prenumeruotų

D I R V A

Cleveland ir APYLINKĖSE

METINIS TAUTINIS SAJUNGOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Metinis skyriaus susirinkimas įvyko lapkričio 30 d. lietuvių salėje. Susirinkimo buvo padaryta praėjusių metų veiklos apžvalga ir aptarti su skyriumi susiję kiti Clevelando visuomeninio veikimo reikalai. Susirinkimui pirmininkavo B. Gaidžiūnas, sekretoriavo E. Skrabulytė.

Į naują skyriaus valdybą išrinkti: B. Gaidžiūnas, J. Leimonas, K. S. Karpius, J. Salasevičienė, J. Smetona, A. Zdanis ir A. Laikūnas. Į kontrolės komisiją: A. Garmus, K. Cicėnas ir F. Mackus.

Kalėdų švenčių proga susirinkimas iš savo kasos paskyrė 75 dol. bendraminėms Europoje paremti. Skyriaus narių išlaidoms vienai Diepholzo gimnazijos mokinėi, kaip Kalėdinė dovana, suaukota 10 dol.

DAILES PARODA

Lietuvių salėje atidaryta dailės paroda tęsis iki gruodžio mėn. 7 d. Visi clevelandiečiai ir kaimyninių kolonijų lietuviai kviečiami parodą aplankyti ir, pagal galimybes įsigyti mūsų dailininkų paveikslus.

NAUJA SKAUTŲ RĖMĖJŲ VALDYBA

Skautų Tėvų — rėmėjų valdyba pasiskirstė pareigomis: Bartkus — pirmininkas, Gaižutis — vicepirmininkas, Mackus — sekretorius, Jokubaitienė — išdėstytoja ir Bružas — narys.

NAUJA TAUT. KORPORACIJŲ SAMBŪRIO VALDYBA

Praėjusią savaitę įvykusiam Taut. Korp. sambūrio susirinkime išrinkta nauja valdyba iš Nasvyčio, Ramanausko, Modestavičiaus, Virballo ir Gaškos.

SLA 136 KUOPOS NARIAMS

Gruodžio mėn. 7 d. 11:30, Lietuvių salėje įvyks SLA 136 kuopos narių susirinkimas. Bus aptariama labai daug svarbių reikalų, renkama valdyba. Susirinkimo metu bus ir vaišės.

LITUANISTINĖS MOKYKLOS PRANESIMAS

Lituanistinės Vyskupo Valančiaus Mokyklos Tėvų Komitetas yra išsiuntinęs visiems tėvams pranešimus, prašydami iki gruodžio mėn. 5 d. sumokėti pusmetinę ar metinę auką mokyklai išlaikyti ir mokesį Kalėdų eglutės dovanėlėms pirkti.

Jei kas iš tėvų to pranešimo būtų negavę, prašome kreiptis į K-to išdėstytoją p. Laikūną, 7502 Linwood Ave., EN 1-1082, arba tiesiog siųsti pinigų (5 dol. pusmečiui ar 10 dol. metams nuo šeimos, ir po 1 dol. eglutės dovanėlėms nuo vaiko) jau nurodytu adresu. Primename, kad pinigai yra skubiai reikalingi.

Nelankantieji mokyklos vai-

kai į Kalėdų eglutę yra registruojami "Dirvoj", Spaudos kioske ir pas mokytojus.

Kalėdų eglutė bus gruodžio mėn. 28 d. 3 val. p. p. Lietuvių salėje.

LIETUVIŲ KULTūros FONDO NARIŲ SUSIRINKIMAS

L. K. F. narių susirinkimas įvyks gruodžio mėn. 7 d., sekmadienį, 11 val. 30 min. Lietuvių salės patalpose. Narių dalyvavimas būtinas.

Visi besidomintieji lietuviškos kultūros reikalais ir norintieji tapti L.K.F. aktyviais nariais maloniai kviečiami atvykti.

L.K.F. valdyba.

Z. JANKAUS AUKA

Z. Jankaus, didelis skautų bičiulis, Skautų Rėmėjų Komiteto paskyrė \$22.00 auką. Tais pinigais baigiama apmokėti skautų reikalams nupirktos stovyklavimo palapinės. Komitetas už tokią didelę auką Z. Jankui nuoširdžiai dėkoja.

DOVANA KALĖDŲ EGLUTEI

Clevelande susiorganizavęs Diepholzo gimnazijai remti būrelis Nr. 100, gimnazijai pasiuntė \$15 Kalėdinės eglutės pajavimui.

CIURLIONIETĖS KALĖDŲ POBŪVY

Clevelando moterų federacija, apjungianti virš šimto įvairių moterų klubų, šį sekmadienį, 3 val. p. p. Statler viešbučio didžiojoje salėje rengia Kalėdų pobūvį, kuriame programą atliks Ciurlionio ansamblio moterys choras.

Minėtoji federacija yra įtakinga Clevelando moterų organizacija ir savo veiklos istorijoje pirmą kartą kviečia tautinę meno grupę atlikti programą.

NAUJA BAŽNYČIA

Prieš šv. Jurgio parapijos bažnyčią esančiame sklype provoslava pradeda statyti savo bažnyčią. Girdėti, kad šv. Jurgio parapijos nariai tuo nelabai patenkinti.

VISI Į TIGRAS KAVINĖS ATIDARYMĄ

Kviečiami visi dalyvauti iškilmingam kavinės Tigras atidaryme. Kavinės atidarymo iškilmės vyks gruodžio 4 ir 5 dienomis, 8 val. vakaro.

Gražiai dekoruotoje salėje, naujam orkestrui grojant polkąs, populiarią ir klasikinę muziką, jaučiai praleisite laiką.

Neturintieji rezervuotų vietų, pagal galimybę, vietomis bus aprūpinti.

Kavinė atdara kasdien nuo 10 val. ryto iki 2:30 val. nakties. Atdara ir sekmadieniais. Kavinės adresas: 987 East 79 St. Tel. EN 1-9865.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie prisidėjo prie kariuomenės šventės minėjimo surengimo ir pravedimo 1952 lapkr. 22-23 d. Visuomenei dėkojame už atsilankymą ir parėmimą invalidų savo auka.

Dar papildomai invalidams auksko: "Ciurlionio" ansamblis 50 dol. (kaip honorarą), gen. Nagius-Nagevičius, inž. Augustinavičius, J. Daugėla, J. Gasparaitis, Ged. Gudėnas po 5 dol., J. Musteikis 2 dol. Aukojusiems invalidų vardu širdingas aciu.

Viso pajamų gauta — \$696.08

Turėta išlaidų — \$393.61

Liko gryno pelno — \$302.47

Visas pelnas skiriamas invalidams šelpti.

L. S. "Ramovė" Clevelando skyriaus valdyba

MOKSLEIVIAI PER RADIJĄ

Šį penktadienį, 7 val. vak., per lietuvių radiją pirmą kartą pasirodys lituanistinės mokyklos moksleiviai. Vaizdelį paruošė mokytoja Tamulionienė, dainas išmokė mokytoja Malinauskienė. Sausio mėn. mokykla ruošiasi per radiją paminėti vysk. Valančių.

PARDUODAMI NAMAI

East 91 St. ir Superior rajone. Dviejų šeimų, po 5 kambarius. Laisvas.

8 kambarių, vienos šeimos, labai geram stovyje. Didelis sklypas, 4 garažai.

Ray Nausneris, LI 1-9216
UL 1-3919 11809 St. Clair

PUIKUS ATSKIRAS NAMAS

E. 92 St. NETOLI SUPERIOR

Prie St. Thomas Aquinas Bažnyčios. Šis puikus trijų miegamųjų namas turi erdvų pirmą aukštą su modernia virtuve, tris patogius miegamuosius ir prausyklą antrame aukšte. Šildomas gaso krosnimi. Langinės ir tinklai, taip pat su lauko išgraziimu. Šis namas bus parduodamas už mažiau kaip \$10.000. Pašaukite apžiūrėjimui

DI CARLO
Realtors Builders
HI 2-1170 Mayfield at Lander

GERIAUSIA KALĖDŲ DOVANA — JOSŲ PORTRĖTAS

Neatidėliok, atsilankyk šiandien ir turėsi portretą.

Mes kalbame lietuviškai

EAST 79th STUDIO

1197 East 79 St.

HE 1-3535 EX 1-6716

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas, Brangenybės, įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969, Butė: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys

virtuvėi ir kiekvienam Jūsų būto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams

lietuviškoje krautuvėje

VISI Į TALKĄ

Visi trys Balso skyriai Clevelande rengia piniginių aukų vajų, kuris truks visą gruodžio mėnesį.

Aukos bus renkamos lapais. Rinkėjai atsilankys į namus, iš viso reikia 100 aukų rinkėjų.

Džiugu mums pranešti, kad nuo pat pirmos dienos rinkėjų mslai sutiko aktyviai dalyvauti aukų rinkimo vajuje šie seniau čia gyvenę lietuviai, buvę Lietuvoje ar čia profesoriai, mokytojai, visuomenininkai - kultūrininkai Clevelande: V. Amšėjus, A. Augustinavičienė, A. Barys, S. Barzdukas, A. Buknys, J. A. Damušiai, J. Daugėla, Ig. Malinauskas, J. Smetona, A. Tamulionis.

Pasekime jų pavyzdžių — stokime į rinkėjų eiles. Visais piniginių aukų vajaus pravedimo reikalais, visų trijų Clevelando Balso skyrių nutarimu prašome kreiptis šiuo adresu: S. L. a n i a u s k a s, 1434 E. 95, Cleveland. Telef. C E1-2173.

Visi trys Balso skyriai Clevelande

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS

reikalais Clevelande prašoma kreiptis į atstovą V. Rocevičių, 1319 E. 89 St., tel. RA 1-9936.

Blankų galima gauti sekmdieniais Spaudos kioske ir daršo dienomis "Dirvoje".

Užsiskaitant enciklopediją, mokėti nereikia. Pradėjus enciklopediją leisti, prenumeratorius ją gaus tiesiog iš leidyklos apdėtu mokesčiu. Enciklopedijos bus leidžiama tik tiek, kiek bus prenumeratorių. Prašoma nedelsiti ją užsiprenumeruoti.

ISVYKO Į KARIUOMENĘ

Šiomis dienomis Jonas Zorska išvyko į U.S.A. kariuomenę.

CLEVELANDIEČIŲ DĖMESIUI

Dirvos redakcija visų clevelandiečių patogumui praneša, kad norintieji savo artimiesiems ir pažįstamiems per laikraštį pranešti apie savo išvykimus atostogų, apie šeimos šventes, laimingus ir nelaimingus atsitikimus, tą gali padaryti nemokamai.

Organizacijų susirinkimai, paskaitytos, paminėjimai, skelbiami nemokamai. Tuo gali naudotis visos Clevelando lietuviškos organizacijos.

GALI GAUTI DARBO

GENERAL ELECTRIC CO. (Nila Park-Noble Rd.) priimtų į darbą 2-3 lietuvių vyrus. Darbas ore — parko, žaliųjų plotų ir takų priežiūra. Pradinis atlyginimas \$1.40, po mėn. \$1.43, po 2-jų mėn. \$1.47 ir po 3-jų mėn. \$1.52. Geros darbo ir soc. draudimo sąlygos. Smulkesnių informacijų kreiptis į V. Bartkų, tel. LI 1-6716.

FILMOS NORWOOD KNYGYNE

Paprasta penktadienio vakaro filmų valanda Norwood Branch knygyne, 6405 Superior g-jė, prasidės gruodžio 12 d. 8-tą valandą. Rodomos filmos: "Exploring Old St. Augustine", "The Telephone Hour" — Josef Hofmann su savo orkestru išpildys Rachmaninoff ir Bethovena, ir "A Tree Grows for Christmas": Kalėdų eglutės istorija, dabartinė pramonė, ir eglutės puošimas. Visi kviečiami, tik vaikai be suaugusių neleidžiami.

PARDUODAMAS PALTAS

Žebenkštės kailio (mink) paltas puikiam stovyje. Visiškai prieinama kaina. Prašome šaukti po 5 val. vakare.

EN 1-5308 (50)

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raandai tampa sunaikinti arba ugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaunavimo, ko visada reikalauja aptraudos kompanijos pirm, ne už išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

NAMŲ REMONTAS, DAZYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI

atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd. (52)

KALĖDŲ DOVANOS

Gražios, naujos, lietuviškos Kalėdų atvirutės.

Gėlės vestuvėms, pokyliams, laidotuvėms.

Nemokamas pristatymas.
FRIENDLY FLOWER SHOPPE
6901 Superior Ave., HE 1-6339

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarnavimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, šeiminių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvalgėdžių fotografas, dabar CLEVELANDE.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

PARDUODAMAS. ŠALDYTUVAS IR BALDAI

Parduodamas vartotas šaldytuvus Westinghouse firmos, virtuvės krosnis, virtuvės stalas ir 4 kėdės. Kreiptis 18711 Abby Ave., telef. KE 1-0779.

PARDUODAMAS NAMAS

6 kambarių, vienos šeimos. Dvigubi garažai, gera virtuvė, užuolaidos, dvigubi langai. Kaina \$12,500. Namas yra 462 East 120 St. Šaukti po 6 val. vakaro telefonu: PO 4-9404.

Už surinktus pinigus Community Chest vykdo vaikų sveikatingumo pagalbą.

ŽMOGAUS LAIMĖ

Žmogus laimingas, kada laisvas nuo gyvenimo vargų, rūpesčių, ekonominių nedeatelių.

Žmogus, nuolat taupydamas, tą laimę gali pasiekti ir iš ekonominių vargų išsilaivinti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygutė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198
Cleveland, Ohio

Clevelandiečių pasirinkimas DAUGIAU KAIP PER 57 METUS MONCRIEF ŠILDYMO SISTEMOS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P. J. KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgėjo. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby
Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENTIS—
6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763

ATIDARYTA NAUJA

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicott 1-4486. Redaktorius Balys GAIDŽIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Kokia ta rusų armija?

Per 35 metų praktiką raud. armija jau yra susidariusi reikalingas tradicijas, paremtas senosios caro laikų armijos patirtimi. 1943 m. pradžioje vėl buvo įvesti kariniai laipsniai ir pilietinio karo metu taip niekinti antpečiai, taip pat Suvorovo, Kutuzovo ir Aleksandro Nevskio ordinarai, be to, primesti kaip leisti ir net rekomenduoti bolševikinės karo mokyklos caro generolų Dragomiravo, Brusilovo, Verchovskio vėikalai. 1914 m. įsteigtas karo mokyklos caro generolų priemonės senąjį paų korpa. Tuo būdu sukurta naujos rūšies raudonoji aristokratija. Vad. "suvorovcy" (žemyno armijos kariūnai) ir "nachimovcy" (karo laivyno) šandien jau sudaro tikrą karinę kastą. Per 1952 m. gegužės 1 d. parada Maskvoje pro Staliną žygiavo tiek suvorovo vardo mokykla Kijeve ir Kulbyševė auklėtiniai, tiek Nachimovo mokyklos Rygoje. Caro armijoje buvusi plačiai išgarsėjusi kavalerijos karininkų mokykla taip pat išauginta iš naujo, tik dabar ji pavadinta Budionovo vardu.

Raud. armija šiandien jau nebėra "neorganizuotas revoliucinių būrys", bet tvirta ir galtinga organizacija, gudriai naudojama sovietinių imperialistų tikslams. Kasmet vis daugiau nacionalistškai perauklėjama, kad būtų pasiryžusi kiekvienam metu vykdyti kiekvieną rusų imperialistinį tikslą, ji yra tapusi nepaprastai pavojingu ginklu kirsti lemiamą smūgį "buržuaziniam apsupimui", kuris pagal Stalino planus turi būti anksčiau ar vėliau sutriuškintas. Tiems rusų imperializmo planams per didžiulius valymus 1937-38 m. buvo paaukota ir apie 2.000 augštesnių rusų

karininkų, iš kurių apie 800 tik vieni generolų ar jų pareigas einančių iškore Berijos pirmtakas Ježovas. Likusią dalį sudarė tik įbauginti, Stalinui visiškai klusnūs karininkai, įsitikinę, kad Sovietų diktatūrai negalimas joks pasipriešinimas. Bepradėdus reikštis kad ir menkiausias laipsnio bonapartizmas buvo žiauriausiomis priemonėmis užgniaužtas pačioje užuomazgoje. Viskas turėjo tarnauti didiesiems rusų imperializmo planams. Buvo aišku, kad Maskva ruošiasi pulti Vokietiją. 1941 m. pavasarį tiek Rygoje, tiek Maskvoje buvo suaukšti slapsti raud. armijos vadų pasitarimai, iš kurių grįžę baltų tautų generolai davė aiškiai suprasti, jog rudenį Maskvą ruošiasi į žygį. Dar tu pačių metų pavasarį, raud. armijos karininkai pradėjo savo šeimams siųsti atgal į Rusijos vidų. Rudenį buvo numatyta Vokietijos pasienį suruosti didesnius manevrus.

Kadangi Vakarai kiek reikiant nepažįsta tikrųjų gyvenimo sąlygų Sov. Sąjungoje, tad ten kartkartėmis pasirodo žinių, samentingai dar forsuojamų rusų emigrantų, apie galimybes sukelti Sov. Sąjungoje revoliucinį sąjūdį. Paskiausiai net Duesseldorfo kongrese, kai kurie rusų emigrantai paskelbė tezę, kad tokia revoliucija Sov. Sąjungoje yra galima. Tačiau objektyvi įvykių analizė rodo visai ką kitą, būtent:

1. Iš liaudies išėję raud. armijos vadai ir augstieji karininkai šiandien sudaro tokią pat privilegijuotą klasę, kaip visokie "stalininiai laureatai" dainininkai, rašytojai, menininkai, sportininkai, kurie, palyginti su Sovietų gyventojų mase, gyvena liuksusiskai. Jiems versti dabartinę režimą nėra jokio intereso.

2. Sovietų maršalai ir svarbiausieji generolai dėl savo iškilimo turi būti dėkingi tik Stalinui ir jo politiniam biui. Jie ne tik nėra suinteresuoti Stalinu nuvertimu, bet, priešingai, jų garbė reikalauja, kad per būsimąjį Rytų-Vakarų konfliktą stotų Stalino pusėje.

3. Stalino ir jo politinio biuro pozicijas antrasis pasaulinis karas nepaprastai išskėlė ir sutvirtino. Kiekvienam karininkui, gerai pažįstamam bolševikinės sąlygas, atrodo beprotybė kovoti prieš taip sustiprintą valstybės ir partijos sistemą.

4. Sovietų žvalgyba ir šnipų sistema yra taip suorganizuota, jog bet koks organizuotas perversmas ar karinis sukilimas yra iš anksto pasmerktas nepasisekimui. Bet kokia tos rūšies akcija Sov. Sąjungoje būtų tik vietinio pobūdžio, ir ją centrinė vyriausybė labai greitai užgniaužtų žiauriausiomis priemonėmis. Todėl Vakarai patys apsigau-na ir, nors nesamoningai, apgaudinėja kitus, jei tiek vilčių deda į tautinę rusų revoliuciją ar galimą karinį sukilimą. O tokiu klaidingu tarmeniu parenti apskaičiavimai yra tiesiog pavojingi, nors, iš kitos pusės, visokie panašios rūšies samysiai ar gandai apie juos labai greitai plinta tarp lengvąikių ir nekritiškų žmonių. Prie jų prisideda ir iš oro gaudomos "sensacijos", kurią pvz. paskelbė, kad ir 1950. 2.

18 Berlyno dienraštis "Der Abend", riebonis antraštemis pranešdamas, kad "Leningrade susektas samokslas, kurio vovadas — marš. Govorovas". Tuo tarpu iš tikro Govorovas tuo metu net visai nebuvo Leningrade, nevadovavo jokiam suokalbui ir šių metų gegužės 1 d. pravedė garbės parada, taip pat, stovėdamas, šalia Stalino garbės tribūnoje, pasakė į žygiuojančius dalinius kalbą. Nesusigaudoma, kad kartais pati Maskva per savo agentus stengiasi skleisti panašius gandus — tam, kad dezorientuotų Vakarus.

Dėl vadinamojo Vlasovo sąjūdžio kyla įvairiausių kalbų. Esą, Vlasovas buvęs tipiškas rusų generolas, kuris, nepaisant viso stalininio auklėjimo, jau iš seno kovojęs su bolševistine diktatūra. Tie patys emigrantai mėgina Vakarams įkalbėti, kad tokių generolų Sov. Sąjungoje esą tiesiog tuzinai ir kad kiekviename ruse slėpintis aktyvus pasipriešinimo noras. Pažinęs Vlasovą tvirtina, kad jis 1942 m. perbėgęs pas vokiečius visai negalvodamas samoningai kovoti su Stalinu. Vokiečiai tik kur kas vėliau, belaidydami jį nelaisvėje, susekė, kad jis yra antikomunistiškai nusiteisęs.

Vlasovas buvo išduotas Sovietams, nugabentas į Maskvą ir ten 1946 m. rugpjūčio mėn. 1 d. drauge su savo artimaisiais bendradarbiais pakartas.

Jis niekad išsamiai nepaaiškinavo pasauliui, kurie sumetimai jį privertė vesti kovą su stalininiu režimu, lygiai, kaip niekam nėra kaip reikiant paaiškėję, kad toks vokiečių Seydlitzas arba v. Lenskis perėjo dirbti pas Sovietus tokia išvada: raud. armijos vadai tik tada ims kovoti prieš Staliną ir jo režimą, jei iš kitur bus kirstas smarkus smūgis sovietiniam režimui ir raud. armija pačioj karo pradžioj bus smarkiai apniokota.

Lietuvos Pasiuntinio kreipimasis į Jungtinių Tautų susirinkimą

Jungtinių Tautų Organizacijos Visuotinio Susirinkimo Seštoji (Teisių) Komisija savo darbų tvarkoje turi agresijos apibūrinimo svarstymą. Pasiūlymą "apibrėžti agresijos sąvoką kiek galima tiksliau", kad juo "galėtų vadovautis tarptautiniai organai, kurie gali būti pašaukti nustatyti, kas yra agresorius" iškėlė Sovietų Sąjungos delegacija dar penktojo JTO Visuotinio Susirinkimo sesijoje.

Lietuvos Nepaprastasis Pasiuntinys ir Įgaliojtas Ministras Washington P. Žadeikis šia proga kreipėsi į JTO Vis. Susirinkimo Pirmininką atitinkamu memorandumu, kurį įteikė lapkričio 21 d. JTO Gen. Sekretoriaus padėjėjui.

Memorandumo lydimajame rašte ir jo įžangoje min. P. Žadeikis iškėlė klausimą, ko iš tikrųjų sovietai siekia, siūlydami dalinius kalbą. Nesusigaudoma, kad kartais pati Maskva per savo agentus stengiasi skleisti panašius gandus — tam, kad dezorientuotų Vakarus.

Dėl vadinamojo Vlasovo sąjūdžio kyla įvairiausių kalbų. Esą, Vlasovas buvęs tipiškas rusų generolas, kuris, nepaisant viso stalininio auklėjimo, jau iš seno kovojęs su bolševistine diktatūra. Tie patys emigrantai mėgina Vakarams įkalbėti, kad tokių generolų Sov. Sąjungoje esą tiesiog tuzinai ir kad kiekviename ruse slėpintis aktyvus pasipriešinimo noras. Pažinęs Vlasovą tvirtina, kad jis 1942 m. perbėgęs pas vokiečius visai negalvodamas samoningai kovoti su Stalinu. Vokiečiai tik kur kas vėliau, belaidydami jį nelaisvėje, susekė, kad jis yra antikomunistiškai nusiteisęs.

Vlasovas buvo išduotas Sovietams, nugabentas į Maskvą ir ten 1946 m. rugpjūčio mėn. 1 d. drauge su savo artimaisiais bendradarbiais pakartas.

Jis niekad išsamiai nepaaiškinavo pasauliui, kurie sumetimai jį privertė vesti kovą su stalininiu režimu, lygiai, kaip niekam nėra kaip reikiant paaiškėję, kad toks vokiečių Seydlitzas arba v. Lenskis perėjo dirbti pas Sovietus tokia išvada: raud. armijos vadai tik tada ims kovoti prieš Staliną ir jo režimą, jei iš kitur bus kirstas smarkus smūgis sovietiniam režimui ir raud. armija pačioj karo pradžioj bus smarkiai apniokota.

Pagal Voitleja

teisinti nei kitos valstybės vidaus padėtimi (pvz., jos politinė, ūkinė ar socialinė struktūra, arba tariamais administraciniais trūkumais ir t.t.), nei teisinti valstybės elgesiu tarptautinėje plotmėje (pvz., kitos valstybės ar jos piliečių materialinių arba moralinių interesų pažeidimas ar tokio pažeidimo pavojus, nutraukimas diplomatinėmis ar ekonominėmis savybių ir t.t.).

Be to, šioje dalyje primenama, kad ir Sovietų Sąjunga ir Lietuva buvo pasirašiusios Paryžiaus (Briando-Kellogo) pakta ir abi buvo Tautų Sąjungos nariai.

Antroje dalyje išdėstomi Sovietų Sąjungos veiksmai, visiškai priešingi pirmoji daly išdėstytiems pasizadėjimams. Čia nurodoma į šiuos faktus: Sovietų Sąjungos reikalavimas laisvų rankų Pabaltijo valstybėse 1939 metų derybose su Anglija ir Prancūzija; Molotovo-Ribentropo sutartis ir slaptieji jos priedai, kuriais Lietuva be jos žinios buvo pirmą kartą įtraukta į Sovietų Sąjungos grobio sąrašą (pabrėžiama, kad vien jau šitoki sutartimai buvo aiškūs visų Sovietų Sąjungos su Lietuva sudarytų sutarčių sulaužymas); prievartinė "savitarpinės pagalbos" sutartis, kurioje Sovietų Sąjunga irgi išskilmingai kartojė pažadus nepažeisti Lietuvos nepriklausomybę ir nesikišti į jos vidaus reikalus; pagaliau — Sovietų Armijos įsiveržimas į Lietuvą, apkalbinas ją, neva ji rengiasi (susitarusi su Latvija ir Estija...) agresijai prieš Sovietų karines pajėgas. Ir čia nurodoma, kaip Maskva iki paskutinio momento vis tvirtino, kad ji nesirengia Lietuvos susovietinti, kad nesikesina į jos nepriklausomybę, kol galų gale, kai okupacija jau buvo įvykdyta, Molotovas atvirai prisipažino, kad Pabaltijį užimti Rusija jau nuo Jono Žiauriojo laikų stengėsi ir tai turi būti pasiekta.

Memorandumo išvadoje pabrėžiama, kad Maskvos valdovai savo agresinius veiksmus visada stengiasi apvilkti legalumo šydu ir auką vadinti užpuoliku. Pirmenama, kad Sovietų Sąjunga jau Tautų Sąjungoje buvo pripažinta agresoriumi prieš Suomiją ir dėl to buvo pašalinta iš Tautų Sąjungos. Be to, nurodomas panašus pavyzdys iš Austrijos prie Vokietijos prijungi-

mo. Šis prijungimas irgi buvo stengiamasi nušviesti kaip "savanoriškas" prisijungimas, tačiau Nuerbergo teisme buvo aiškiai pasisakyta, kad, "jeigu net būtų ir tiesa", tai yra, jeigu net iš tiesų būtų gyventojų noro atsiskirti nepriklausomybės ir

susijungti su kita valstybe, vis tiek šitokiais būdais įvykdytas prijungimas, kaip buvo Austrija prie Vokietijos prijungta, yra agresija. O Lietuva irgi buvo panašiai "savanoriškai" prijungta, tai yra, tik pačiam užpuolėjui tą neva "savanoriškumą" stengiantis parodyti.

Taigi, jei JTO Teisių Komitetas bandys apibrėžti, koki veiksmai turi būti laikomi agresoriškai, tai Lietuvos ministro memorandumu jis turės labai įsikalbingą pavyzdį.

Pagerbtas gen. P. Plechavičius

Lietuvos kariuomenės šventėje, Brooklyn, N. Y., Amerikos Lietuvių Legiono vadas Petras Jurgėla pasakė:

Mes, lietuviai, mylime ir gerbiame ne tik mirusius ar garbingai žuvusius, bet ir gyvuosius tautos karžygius. Vienas iš šviečiausių karžygių yra generolas Povilas Plechavičius, nepaprastai karinė asmenybė.

Per I Didįjį karą vedant raitininkų eskadroną atakon, turkų kulkosvaidžio 27 kulkos jį pervėrė. Tris dienas be sąmonės gulėjo. Net gydytojai stebėjosi, kad šis žemaitis gyvas išliko. Taip nukentėję kariai pasilieka karo invalidais, bet su Plechavičium išėjo kitaip. 1918 m. gruodžio mėn. Lietuvos vyriausybė paveda jam organizuoti Šeštosios apsaugos. Bematant jis iš savanorių įsteigia pėstininkų kuopą, partizanų būrius ir raitelių šimtinę. Su šia žemaičių pajėga jis kaip vėsuolas traukė ir nublaskia raudonuosius pulkus. Bolševikai buvo paskyrę 150.000 rublių už gyvą ar negyvą Plechavičiaus galvą. Tačiau tarp žemaičių išdavių neatsirado.

Po to jau pėstininkų bataliono vadas kpt. Plechavičius dalyvauja ir kituose frontuose, kariu-jant su hermontininkais ir lenkais. Visur jis pasižymi narsumu ir šauniu vadovavimu. Už tai apdovanojamas Vyčio Kryžiaus ordinu. Ne tik lietuviai, bet ir priešai girdėjo legendas apie jį.

Po karo jis pertvarko ir patobulina gusarų pulką, apginkluoja jį kazokiškais kardais, jietimis, kulkosvaidžiais. Jis moka savo kareivius ir karininkus taip išauklėti, kad, rodos, nei vieno jų neteko šaukti teisman. Pamatęs šio pulko kovos veiksmus, nustebe vokiečių generolas Schroeder mūsų gusarus pavadino lietuviškais kazokais. Kaip kariuomenės štabo viršininkas, gen. Plechavičius savo dvasią perteikia visai kariuomenei, kurią žymiai sustiprina. 1927-8-9 metais man teko garbė su generolu lydėti Lietuvos Prezidentą į Laisvės paminklų pašventinimo ir kitokias iškilmes visam krašte. Mačiau, kaip minios žmonių besiklausydamos jautrių Prez. Smetonos kalbų, savo akis įsmeigdavo į garsųjį generolą. Visur jį ant rankų išnešdavo šauliai, savanoriai ir seni partizanai. Ūkininkai vadindavo jį žemaičių krašto išvadotoju, ir apgynėju — didžiavosi juo. Paskiau likimas šį didį generolą padarė ūkininku.

Staigi karo audra sužlugdė Lietuvos Nepriklausomybę. Buvęs šaunųjį ulanų pulko vadą plk. Aleksandrą Plechavičių bolševikai kardais sukapoja. Nuo tokio likimo gen. P. Plechavičius išsigelbėjo. Vokiečių okupacijos metu gen. Plechavičius per radiją kviečia savanorius į jo organizuojamą lietuvių kariuomenę. 20.000 Lietuvos vyrų tuojau susirikiuoja, pakludami jo vadovybei ir valiai. Tokia staigmena nustebe vokiečius ir suklebina jiems baimės. Žadėdami duoti ginklų, okupantai reikalauja prisiekti svastikai. Gen. Plecha-

vičius ramiai atsako: "Mes priekšime tikrai Vyčio vėliavai". Jis atsidūrė koncentracijos stovykloje, o jo pulkus likviduojant daug lietuvių žuvo, buvo nukankinti ar sušaudyti. Bet generolo dvasios, meilės ir ištikimybės savo Tėvynei priešas nepalaužė. Jo veide ar akyse niekas niekad nematė baimės, susijaudinimo ar nusiminimo! Jis savo gyvenimą, geležinę valią ir karvedžio gabumus aukoja tik Lietuvos Nepriklausomybei.

Amerikos Lietuvių Legiono Štabas lapkričio 2 d. nutarė gen. Plechavičiaus pasiūlymą ir nuopelnus Lietuvai atžymėti garbės ženklu. Generale ir brangus karžygi! Legiono vardu prašau priimti šį Vyčio Kryžių su Amerikos idealų simboliu.

NAUJI KARDINOLAI

Iš 70 kardinolų bebuvo gyvų likę tik 46. Tat gruodžio mėn. 1 d. Popiežius paskyrė naujus 24 kardinolus.

Kardinolo titulą gavo Tito nušautas Zagrebo arkivyskupas Stepinac. Taip pat kardinolu paskirtas ir Varšuvos, Lenkijos, arkivyskupas Wysinsky. Iš JAV kardinolu paskirtas Los Angeles arkivyskupas McIntyre. Dauguma paskirtų kardinolų yra italai. Bet bendrame kardinolų skaičiuje Italija dabar turės tik 27 kardinolus, atseit, jei kardinolai norėtų, jau galėtų nauju Popiežium išrinkti ir ne italą.

Kardinolų konsistorijos posėdis numatytas 1953 metais sausio mėn. 12 d. Kaip bus su kardinolu Stepinac vykimu į posėdį dar nežinia, nes jis tebėra Tito režimo naminiam areste.

GINCAI DĖL KARIUOMENĖS VADŲ

Vokietijos parlamentui ruošiantis ratifikuoti sutartis, po kurių tuo eis oficialūs kariuomenės įkūrimas, pačių vokiečių tarpe kelia nemažai ginčų.

I kariuomenės vadus pretenduoja visa eilė garsųjį generolų, kurių dalis buvę aktyvūs nacionalsocializmo rėmėjai. Pati Bonnos vyriausybė žada padėti visas pastangas, kad naciai nepralistų į svarbias pareigas.

APDRAUDOS PATARNAVIMAS MASINŲ, GAISRO, GYVYBES

Milioni žino Farm Bureau apdraudą dėl žemų kainų. Bet ar Jūs žinojot, kad Jūsų Farm Bureau atstovas gali Jums duoti tvirtą apdraudą už nedidelę kainą. Perkant ar pratęsiant bent kokią apdraudą Jūs visad pasitelkiate rauti.

PAULINA MOZURAITIS
13706 Denwood Ave.
Tel. LO 1-7795

FARM BUREAU INSURANCE COS.

• Farm Bureau Mutual Insurance Co.
• Farm Bureau Life Insurance Co.
• Farm Bureau Fire Insurance Co.
HOME OFFICE: COLUMBUS, OHIO

STOP GENOCIDE

Atlik savo pareigą. Įsigyk ir ant visų laisčių bei siuntų ključuk "Stop. Genocide" ženklelius. Tuo populiariausi Lietuvos varda ir jos kūnišias.

Surinktos lešos bus panaudojamos kovai prieš Lietuvoje vykdomą genocidą.

Ženklių ir visos "Stop Genocide" akcijos reikalais rašyti:

Lithuanian National
Martirology Section
P. O. Box 1202
Cleveland, Ohio

Waterburio lietuvių šalpos klubas (Care and Relief Club) artėjantiems Kalėdoms jau pasiuntė 39 maisto ir drabužių siuntinėlius. Iš jų keli į Korėją, o 31 siuntinėlis į Europą, lietuviams trenitiniams. Iš viso šiais metais šalpos klubas jau pasiuntė 141 siuntinėlių šalpos reikalingiems. Kalėdinius siuntinėlius pasiuntė tik seneliams ir ligoniams.

Care & Relief klubas veikia jau 6 metai. Per tą laiką jau yra pasiuntęs kelis šimtus maisto ir drabužių siuntinėlių trenitiniams į Europą. Šiuo metu klubo valdybė sudaro: Mrs. Kišonis — pirm., Mr. Geonaitis — vicepirm., Mrs. J. Bajorynienė — rašt., Mrs. A. Colney — finansų rašt., Mrs. Senkus — ižd. ir Mrs. B. Palonis, Mrs. Dubauskas — valdybos nariai. Klubas turi 31 narį. Kalėdinius siuntinėlius pervežė į paštą ir padėjo išsiųsti Mykolas Gureckas, gi Walteris Zamblauskas nufilmavo.